

Naispoliisien kokemuksia fyysisestä toimintakyvystään kenttätöinnissä

Kettunen Lumi & Korhonen Linda

5/2021

Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö / AMK

TIIVISTELMÄ

Lumi Kettunen ja Linda Korhonen: Naispoliisien kokemuksia fyysisestä toimintakyvystään kenttätöiminnassa

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Kimmo Kuukasjärvi, Jenita Rauta

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä opinnäytetyö käsittelee naispoliisien kokemuksia fyysisestä toimintakyvystään kenttätöiminnassa. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää naispoliisien kokemuksia oman fyysisen toimintakykynsä riittäväydestä ja työtehtävien vaativuudesta, muiden suhtautumisesta naiseen poliisina sekä taustan vaikutuksesta työssä vaadittuun toimintakykyyn.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksessa haastateltiin seitsemää Helsingin poliisilaitoksella työskentelevää naispoliisia. Haastattelut järjestettiin teemahaastatteluina, ja aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Haastateltavat esiintyvät tutkimuksessa anonyymeinä.

Tutkimuksen perusteella naispoliisit kokivat oman fyysisen toimintakykynsä hyväksi ja riittäväksi työn vaatimiin tehtäviin. Naispoliisit kokivat kuitenkin miesten olevan fyysisesti etulyöntiasemassa, kun verrataan miesten ja naisten fyysistä toimintakykyä. Taustan merkitys koettiin yleisesti tärkeänä osana työn vaatimaa toimintakykyä. Naispoliisit pitivät naispoliisipartioita lähtökohtaisesti huonona asiana.

Naispoliisit kokivat pääsääntöisesti heihin suhtauduttavan positiivisesti sekä kollegojen että asiakkaiden tahoilta. Satunnaisesti asiakkailta kuulee kuitenkin ”huorittelua”. Suhtautuminen naispoliiseihin on muuttunut viimeisten kahden vuosikymmenen aikana. Naispoliisit kokivat kuitenkin edelleen joutuvansa naisina tekemään miehiä enemmän töitä ansaitakseen muiden arvostuksen ja paikkansa työyhteisössä.

Sivumäärä: 47 + 1 liite

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 5/2021

Avainsanat: Poliisi, Naispoliisi, Fyysinen toimintakyky

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
1.1 Aihe ja tutkimuskysymykset	1
1.2 Tutkimusmenetelmät.....	2
2 TIETOPOHJA.....	5
2.1 Poliisin kenttätyö	5
2.2 Naiset poliisiorganisaatiossa	7
2.3 Naisten ja miesten tasa-arvo poliisissa.....	8
2.4 Fyysinen toimintakyky	12
2.5 Fysiologiset erot miesten ja naisten välillä.....	14
2.6 Fyysisen kunnon testaus poliisin työssä.....	16
2.7 Fyysisen kunnon testaus Poliisiammattikorkeakoulussa	17
2.8 Psyykinen toimintakyky	18
2.9 Sosiaalinen ja kognitiivinen toimintakyky.....	20
2.10 Vuorotyön vaikutukset.....	21
2.11 Sukupuolisääntö	22
3 AINEISTON KERUU JA ANALYSOINTI	24
3.1 Aineiston keruu	24
3.2 Aineiston analysointi	25
4 TULOKSET	26
4.1 Taustan merkitys työssä vaadittuun toimintakykyyn	26
4.2 Kokemus oman toimintakyvyn riittävydestä ja työtehtävien vaativuudesta.....	28

4.3 Kokemus muiden suhtautumisesta naiseen poliisina.....	33
5 YHTEENVETO	38
5.1 Johtopäätökset.....	38
5.2 Opinnäytetyöprosessin onnistuminen.....	39
5.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	40
5.4 Jatkotutkimus	42
LÄHTEET	43
LIITE 1.....	48

1 JOHDANTO

1.1 Aihe ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyö käsittelee naispoliisien kokemuksia fyysisestä toimintakyvystään kenttätoiminnassa. Aihe on hyvin ajankohtainen monestakin eri suunnasta tarkasteltuna. Poliisin fyysinen toimintakyky kenttätoiminnassa on viime aikoina nostettu esiin myös julkisuudessa. Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen on julkisesti kommentoinut poliisien kuntotasoa (Tuominen 2020). Aihe on ajankohtainen myös naispoliisien osalta, sillä Poliisiammattikorkeakoulussa naisten osuus opiskelijoista on ollut viime vuosina nousussa (Martikainen 2019).

Naispoliisiuteen liittyvää tutkimusta on tehty muun muassa naispoliisiuden historiasta, naispoliiseihin suhtautumisesta, nais- ja miespoliisien tasa-arvosta, naispoliisien etenemismahdollisuuksista sekä naispoliisien kokemasta seksuaalisesta häirinnästä. Aihepiirissä ei ole tehty tutkimusta naispoliisien suhtautumisesta omaan fyysiseen toimintakykyynsä. Näin tunnistimme siis tutkimusaukon, johon tutkimuksemme luo uutta tietoa.

Tutkimuksessa selvitetään, kuinka naispoliisit kokevat oman fyysisen toimintakykynsä poliisin kenttätyössä. Selvityksen kohteena on erityisesti naispoliisien kokemukset omasta fyysisestä toimintakyvystään ja työtehtävien vaativuudesta. Tämän lisäksi selvitetään, kuinka naispoliisit kokevat heihin suhtauduttavan työtehtävissä. Tutkimuksessa selvitetään myös, kuinka naispoliisien tausta vaikuttaa heidän fyysiseen toimintakykyynsä. Tutkimus rajataan Helsingin poliisilaitoksen naispoliisien kokemuksiin.

Päätutkimuskysymykset työssämme ovat seuraavat:

- Vaikuttaako tausta työssä vaadittuun toimintakykyyn, ja jos vaikuttaa, niin miten?
- Millaiseksi naispoliisit itse kokevat fyysisen toimintakykynsä riittävyyden ja työtehtävien vaativuuden?
- Miten naispoliisit kokevat heihin suhtauduttavan töissä kollegojen ja asiakkaiden toimesta?

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka naispoliisit suhtautuvat fyysiseen toimintakykyynsä kenttätoiminnassa, kuinka heihin suhtaudutaan ja vaikuttaako tausta työssä vaadittuun toimintakykyyn. Toisena tavoitteena tutkimuksessa on verrata haastatteluilla kerättyä tietoa aiheeseen liittyvään tietopohjaan.

1.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä ja empiirisen tutkimusaineistonhankinnan keinona opinnäytetyössä käytettiin haastattelua. Tutkimus toteutettiin siis laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Kvalitatiivisella menetelmällä pyrittiin saamaan laadukasta ja syvällistä tietoa tutkittavasta asiasta. Haastattelut järjestettiin teemahaastatteluina. Haastatteluissa käsiteltiin kolmea eri teemaa, jotka pohjautuvat tutkimuksen päätutkimuskysymyksiin.

Haastateltavia tutkimuksessa oli seitsemän. Haastattelut järjestettiin yksilöhaastatteluina joko Teams-sovelluksen kautta videoyhteydellä tai puhelimitse. Opinnäytetyön tekoa aloittaessamme pohdimme haastattelujen järjestämistä ryhmähaastatteluina. Kuitenkin vallitsevan maailmantilanteen, covid-19-pandemian, takia sekä osaltaan myös aikataulullisista syistä päädyimme järjestämään haastattelut yksilöhaastatteluina etäyhteydellä.

Yksilöhaastattelussa haastatteliijoilla on mahdollisuus keskittyä paremmin yhteen ihmiseen ja hänen mielipiteisiinsä. Yksilöhaastattelu mahdollistaa myös sen, että jokainen haastateltava saa varmasti äänensä kuuluviin ja saa tuotua mielipiteensä esille. Lisäksi haastateltavien on mahdollisesti helpompaa vastata kysymyksiin ilman, että paikalla on haastateltavan kollegoita samalta poliisilaitokselta. Toisaalta ryhmähaastattelun etuna olisi voinut olla laajemman keskustelun herääminen haastateltavien kesken. Tutkimuksessa päädyttiin käyttämään yksilöhaastatteluja, sillä niiden hyödyt katsottiin ryhmähaastattelujen hyötyjä suuremmiksi.

Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää ilmiöitä, kun vuorostaan määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on yleistää tai ennustaa asioita. Myös käytännön ja teorian suhde eroaa laadullisessa ja määrällisessä tutkimuksessa. Laadullinen tutkimus etenee käytännöstä teoriaan, kun taas määrällinen tutkimus etenee teoriasta käytäntöön. (Kananen 2015, 66.)

Laadullisen tutkimuksen lähtökohta on todellisen elämän kuvaaminen. Tavoitteena laadullisessa tutkimuksessa on yrittää tutkia kohdetta niin kokonaisvaltaisesti, kuin on mahdollista. Yleisesti ottaen tavoitteena laadullisessa tutkimuksessa on ennemminkin paljastaa tai löytää tosiasioita, kuin osoittaa todeksi jo aiemmin olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2007, 157.)

Laadullisen tutkimuksen tunnusmerkkeihin kuuluu ihmisten suosiminen tiedonkeruun äänenä. Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana painotetaan yksityiskohtaista ja monitahoista aineiston tarkastelua hypoteesien tai teorian testaamisen sijasta. Aineiston keruussa suositaan laadullisia menetelmiä,

joilla pyritään tuomaan esille tutkittavan omia näkemyksiä. Kohdejoukon valintaa ei yleensä tehdä satunnaisotannalla, vaan valinta tehdään tarkoituksenmukaisesti. Usein laadullisessa tutkimuksessa tutkimusprosessin aikana tutkimussuunnitelma muotoutuu olosuhteiden mukaan. Tutkimuksessa aineistoa käsitellään ja tulkitaan sen ainutlaatuisuuden mukaan. (Hirsjärvi ym. 2007, 160.)

Yleisimmät laadullisen tutkimuksen aineiston hankkimisen menetelmät ovat haastattelu, havainnointi, kysely sekä dokumenteista koottu tieto (Sarajärvi & Tuomi 2017, 235). Laadullisessa tutkimuksessa kerätty aineisto on sanoja, joilla kuvataan ilmiöitä, tapahtumia ja vuorovaikutuksia. Aineisto voi olla esimerkiksi kuvia, tekstiä tai nauhoitusta. Määrällisen tutkimuksen aineisto puolestaan on lukuja, joilla tehdään tilastollisia operaatioita. Jotta laadullisen aineiston käsittely ja analysointi helpottuisi, muunnetaan aineisto tekstimuotoon. (Kananen 2015, 81–82.)

Laadullisessa tutkimuksessa haastattelun muodoista käytetään monia nimityksiä, mutta haastattelun muodot voidaan jakaa esimerkiksi strukturoimattomaan, puolistrukturoituun sekä strukturoituun haastatteluun. Strukturoimattoman haastattelun muotoja ovat avoin haastattelu sekä teemahaastattelu, joissa keskustelu voi kulkea vapaasti. Teemahaastattelussa tutkija on kuitenkin ennakkoon suunnitellut teemat, jotka haastattelun aikana vähintään tulee käsitellä. Strukturoidussa haastattelussa puolestaan käytetään kyselylomaketta, joka käydään läpi tarkassa järjestyksessä. Näin ollen strukturoitu haastattelu voidaankin lukea ennemminkin määrällisen, kuin laadullisen tutkimuksen menetelmäksi. (Kananen 2015, 144–145.)

Teemahaastattelu on laadullisen tutkimuksen eniten käytetty haastattelumuoto. Teemahaastattelua tehtäessä aineisto tallennetaan digitaalisena, ja myöhemmin se avataan tekstiksi. Nauhoituksen auki kirjoittamista kutsutaan litteroinniksi. Litterointi on mahdollista tehdä jollain seuraavista tasoista: sanatarkasti, yleiskielisesti tai propositiotasoisesti. (Kananen 2015, 81, 129, 161.)

Teemahaastattelussa on tarkoituksena nostaa esille teemojen avulla uusia tutkimusongelmaan liittyviä kysymyksiä ja aiheita, joista voidaan keskustella, ja näin kasvattaa tutkijan ymmärrystä ilmiöstä. Teemahaastattelu voidaan järjestää yksilö- tai ryhmähaastatteluna. Näissä kummassakin on omat hyvät sekä huonot puolensa. Ryhmähaastattelussa muiden ryhmäläisten läsnäolo vaikuttaa haastattelutilanteeseen. Ryhmähaastattelussa jokaiselle olisi annettava tasapuolinen mahdollisuus tuoda mielipiteensä ja ajatuksensa esille. Tämä voi kuitenkin olla haastavaa, etenkin jos ryhmässä on esimiehiä ja heidän alaisiaan. Yksilöhaastattelu voi siis olla parempi vaihtoehto tiedon tarkkuuden sekä luotettavuuden kannalta. (Kananen 2015, 148–149.)

Laadullisen tutkimuksen aineistoon perehtyminen aloitetaan lukemisella. Mikäli tutkimuksen aineisto ei ole kovin laaja, voi pelkkä aineiston lukeminen sekä lukemisesta syntyvä pohdinta riittää, eikä aineistoa tarvitse käsitellä muulla tavalla. Aineiston ollessa laaja voidaan tekstimassa tiivistää asiasisällöiksi eli segmenteiksi. Tämän jälkeen aloitetaan aineiston analyysi. Aineiston koodaus ja tulkinta on mahdollista tehdä joko aineistolähtöisesti, teorialähtöisesti tai näiden yhdistelmänä. Aineistoa on mahdollista tulkita monella eri tavalla: ilmiön määrällä, ilmiön esiintymistiheydellä, rakenteella ja toimintamalleilla tai hyvällä ja tiheällä kuvauksella ilmiöstä. (Kananen 2015, 163, 171, 176.)

Analyysin keinona teemoittelu on laadullisen sisällönanalyysin analysointimenetelmä, ja sen saateen ajatella olevan sisällönanalyysin muoto (Tuomi & Sarajärvi 2018, viitattu teoksessa Juhila, Teemoittelu, luettu 12.4.2021). Teemoittelu ja laadullinen sisällönanalyysi ovat kuitenkin käsitteinä lähellä toisiaan, ja niitä saatetaan monesti käyttää vaihtoehtoisina ilmauksina (Vuori, Laadullinen sisällönanalyysi, luettu 12.4.2021). Teemoittelussa tarkoituksena on paikantaa ja nostaa esiin aineistosta tutkimuskysymykseen liittyvät olennaiset asiat eli teemat (Eskola & Suoranta 2008, 174–180, viitattu teoksessa Juhila, Teemoittelu, luettu 12.4.2021).

2 TIETOPOHJA

2.1 Poliisin kenttätyö

Poliisitoimintaa ohjaa sekä valvoo sisäministeriö. Tämän lisäksi sisäministeriö valmistelee poliisitoimintaa koskevan lainsäädännön. Poliisihallitus on keskusvirasto, jonka tehtävänä on johtaa ja ohjata operatiivista poliisitoimintaa. Suomessa paikallispoliisilaitoksia on yksitoista. (Sisäministeriö, Poliisiasiat, luettu 14.4.2021.)

Poliisilain (PoL, 872/2011) 1 luvun ensimmäisessä pykälässä on määritelty poliisin tehtävät. Ensimmäisessä momentissa määritetään poliisin tehtäviksi muun muassa oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. (PoL 1:1.)

Lisäksi poliisin toimintaa ohjaavat yleiset periaatteet, jotka on määritelty poliisilain ensimmäisessä luvussa. Periaatteita ovat muun muassa perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suhteellisuusperiaate, vähimmän haitan periaate sekä tarkoitussidonnaisuuden periaate. (PoL 1:2, 1:3, 1:4, 1:5.)

Laki poliisin hallinnosta (Polhall, 110/1992) määrittää paikallispoliisin tehtävät. Lain 7 §:n ensimmäisessä momentissa on määritelty paikallispoliisin tehtäväksi ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, toimia rikollisuuden ennalta estämiseksi, tutkia rikoksia ja muita yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavia tapahtumia, ohjata ja valvoa liikennettä sekä toimia liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja suorittaa muut poliisille säädetyt tai määritetyt tehtävät. Toisessa momentissa on määritelty, että poliisilaitoksella voi yllä mainittujen tehtävien lisäksi olla toimialueen erityispiirteisiin tai muihin seikkoihin perustuvia erityistehtäviä. (Polhall 7 §.) Helsingin poliisilaitokselle kuuluu erityistehtäviä, jotka perustuvat Suomen pääkaupungin poliisilaitoksen erityispiirteisiin ja hallituksen määräyksiin (Tikkanen & Aapio & Kaarnalehto & Kammonen & Laitinen & Mikkonen & Pisto 2017, 50).

Poliisi ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta muun muassa partioimalla, hoitamalla hälytystehtäviä, neuvomalla ja ohjaamalla henkilöitä sekä puuttumalla toimintaan, joka on lainvastaista. Lisäksi liikenneturvallisuudesta huolehtiminen kuuluu poliisin työtehtäviin. Turvallisuuden ylläpitämiseksi poliisi tekee yhteistyötä alueiden yhteisöjen, asukkaiden ja viranomaisten kanssa. (Sisäministeriö, Poliisiasiat, luettu 14.4.2021.)

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi poliisi toimii ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin sekä käskyin. Nämä keinot eivät aina ole riittäviä virkatehtävän loppuun saattamiseksi. Esimerkiksi jos kohdehenkilö tekee vastarintaa, on poliisilla silloin oikeus käyttää tilanteessa puolustettavia voimakeinoja. Voimankäyttötilanteita ovat esimerkiksi vastarinnan murtaminen, kiinniottamisen toimittaminen, vapautensa menettäneen pakenemisen estäminen, esteen poistaminen sekä välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estäminen. (Tikkanen ym. 2017, 66–67.)

Poliisin kenttätyötä tekevistä poliiseista suurin osa työskentelee vuororytmissä. Kenttätyö sisältää pääsääntöisesti autopartiointia. Kenttätyötä voidaan tehdä myös esimerkiksi moottoripyörällä ja partioidalla jalan. (Poliisihallitus 2014b, Jouha-ohje, viitattu teoksessa Niemi 2015, 8.) Tässä opinnäytetyössä emme käsittele moottoripyöräpoliiseja tai muita erikoisaloja, kuten joukkojenhallintatehtäviä. Keskitymme tavanomaiseen kenttäpartiointiin, jota tehdään autopartiointina tai jalkapartiointina.

Poliisin kenttätyössä työtehtävät voivat sisältää muun muassa kantamista, nostamista, kiinnipitämistä, painia, työntöjä, vetämistä, juoksua, kävelyä sekä erilaisia raahaamisia yksin tai parin kanssa. Matkat, joita juostaan, ovat yleensä lyhyitä. Lisäksi työympäristö tuo omat haasteensa työolosuhteisiin. Työolosuhteisiin vaikuttavat muun muassa ahtaat tilat, pimeys, sääolosuhteet sekä varusteet. (Soininen 1995, Louhevaara & Smolander 1998, Anderson ym. 2001, Louhevaara 2006, viitattu teoksessa Niemi 2015, 8.)

Kenttäpoliisin tehtäviin kuuluu etenkin hälytystehtävien hoitaminen. Hälytystehtävillä tarkoitetaan tapahtumia, jotka yleensä tulevat poliisin tietoon kansalaisten ilmoituksista. Lisäksi osa tehtävistä kirjataan poliisin omien havaintojen perusteella. Poliisin hälytystehtävät on jaettu kiireellisyysluokan mukaan niin, että A-tason luokitus on korkein, ja ne tehtävät tulee hoitaa viipymättä. (Tikkanen 2017, 61.) Kiireellisiä hälytystehtäviä ovat esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat tehtävät.

Lähtökohtaisesti poliisin on kyettävä selviytymään kaikista työnkuvaansa kuuluvista virkatehtävistä. Tehtäviin on kyettävä reagoimaan tehtävän kiireellisyyden perusteella. Tehtävät pyritään tekemään siten, että toiminta on tehokasta ja samalla kuitenkin turvallista niin, ettei oma tai työkaverin turvallisuus vaarannu. (Vuorensyrjä 2012, viitattu teoksessa Niemi 2015, 9.)

Kun Suomea verrataan muihin Euroopan unionin maihin, on Suomessa vähiten poliiseja suhteutettuna asukaslukuun. Suomessa yksi poliisi vastaa arviolta 800 henkilön turvallisuudesta. Muissa Euroopan unionin maissa vastaava luku on ollut arviolta 400 henkilöä ja Pohjoismaissa arviolta 550 henkilöä. (Poliisi, viitattu teoksessa Tikkanen & Aapio 2017, 51.)

2.2 Naiset poliisiorganisaatiossa

”Naispuolinen poliisihenkilö ei ole nykyisin naispoliisi siten, kun termi ymmärrettiin sata vuotta sitten. Hän on poliisi.” (Jansson & Kari 2018, 484.)

Naiset ovat saaneet Suomessa hakea poliisikouluun vuodesta 1973 lähtien (Kauppinen ym. 2005, 196, viitattu teoksessa Eskola 2007, 14). Tätä aiemmin naiset saattoivat erivapauksilla saada yksittäisiä poliisin työtehtäviä, ja hankittuaan muutaman vuoden työkokemusta, oli naisten mahdollista edetä miehistökurssille. Naisilla ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta edetä miehistötasoa ylemmäs. (Jukka Hämäläinen 2002/3 poliisilehti, viitattu teoksessa Eskola 2007, 14.) Vuonna 1987 Suomessa astui voimaan tasa-arvolaki. Tämän johdosta poliisiorganisaation naiskiintiöt poistuivat, ja poliisikoulun fyysisiä pääsytestejä muokattiin siten, että naiset huomioitiin paremmin. (Kauppinen ym. 2005, 196, viitattu teoksessa Eskola 2007, 14.) Ruotsissa ensimmäinen naisten poliisikurssi alkoi jo vuonna 1956 (Magnusson 2021).

Naisten tulo poliisiorganisaatioon oli niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa hidasta. Naiset eivät voineet pyrkiä miesten kanssa samoihin tehtäviin. Naispoliisien tullessa varsinaisiin poliisitehtäviin oli heillä pitkään omat poliisin toimet ja palkkaluokat. Naisten eriytyneen aseman poliisissa katsottiin johtuneen yhteiskunnallisista asenteista, sillä aiemmin naisten pääasialliseksi tehtäväksi oli ajateltu vain lasten hoitaminen. Poliisin työn koettiin olevan vaarallista, joten sitä pidettiin yhteensopimattomana lasten hoidon kanssa. (Jansson ym. 2018, 459.)

Suomessa naisten osuus poliisiorganisaatiossa oli ennen vuosituhannen vaihdosta 8,5 prosenttia. Euroopassa Suomen lukema oli keskitasoa ja jopa nelinkertainen joihinkin Euroopan maihin verrattaessa. Ruotsin ja Norjan lukuihin verrattuna naisten osuus Suomen poliisivoimissa oli kuitenkin alhainen. Ruotsin poliisivoimista 21,2 prosenttia oli naisia, ja Norjassa lukema oli 18,6 prosenttia. (Esitys poliisin tasa-arvosuunnitelmaksi 1998, 3–8, Eskola, 2007, 5, viitattu teoksessa Jansson ym. 2018, 457.)

Vuosituhannen vaihteeseen verrattuna naisten osuus poliisin koko henkilöstöstä on kasvanut, ja vuonna 2015 henkilöstöstä naisia oli noin 29 prosenttia. Kuitenkin naisten osuus varsinaisissa poliisitehtävissä oli vain noin 16 prosenttia. (Torvinen 2015, 26.)

Vuonna 2018 julkaistussa pro gradu -tutkielmassa kolme 2000-luvun alussa aloittanutta naispoliisia kertoivat, että heidän uransa alkuaikoina naispoliisien määrä oli nykyistä pienempi ja sukupuoleen

kiinnitettiin enemmän huomiota. Tutkimuksen naispoliisit kokivat, että nykyisin työyhteisö sekä asiakkaat toimivat samalla tavalla, oli kyseessä mies tai nainen, eikä sukupuoleen kiinnitetä huomiota. (Lagerkrans 2018, 71.)

Poliisiammattikorkeakoulun pääsykokeiden yksi osa-alue on fyysinen testi. Suoritusvaatimuksissa ja pisterajoissa on otettu huomioon sukupuolten välinen ero fyysisessä toimintakyvyssä: naisilla ja miehillä on kuntokokeen suorituksissa eri aika- ja pisterajat tai suoritustavat. (Poliisiammattikorkeakoulu, Fyysinen testi, luettu 14.4.2021.) Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulussa opintoihin kuuluu kuntokokeet, jotka naiset ja miehet suorittavat eri kuormilla. Opintojen aikana kuntokokeet pidetään ennen työharjoittelua sekä työharjoittelun jälkeen.

Naisten määrä poliisiopiskelijoissa on noussut tasaisen hitaasti. Vuonna 2000 koulutuksen aloittaneista opiskelijoista naisia oli 19 prosenttia. (Martikainen 2019.) Viime vuosina naisten osuus aloittaneista opiskelijoista on ollut hieman yli kolmannes. Vuonna 2020 Poliisiammattikorkeakoulussa aloittaneista opiskelijoista 40 prosenttia oli naisia. (Poliisiammattikorkeakoulu, Tilastotietoa hakijoista, luettu 9.1.2021.)

Vuoden 2019 maaliskuussa Yle uutisoi, että 48 prosenttia eli ennätysmäärä aloittaneista poliisiopiskelijoista oli naisia. Uutisessa käsiteltiin poliisijärjestön huolia naispoliisien määrästä. Poliisijärjestön edustaja nosti esille kaksi heidän mielestään huolestuttavaa asiaa. Huolestuneisuutta herätti raskas suojarustus sekä se, pärjääkö fyysisesti heikompi osapuoli, mikäli poliisiin kohdistuu väkivaltaa. (Koskinen 2019.)

2.3 Naisten ja miesten tasa-arvo poliisissa

”Usko siihen, että aika ja sukupolvien vaihtuminen poliisissa tulee ratkaisemaan monet naisten ja miesten eriarvoisuuteen liittyvät ongelmat, on todennäköisesti perusteetonta optimismia.” (Huotari 2019, 6.)

Vesa Huotarin (2019, 18) mukaan naispoliisien on joka päivä pyrittävä todistamaan, kuinka he pärjäävät poliisin työssä, ja pyrittävä ilmentämään maskuliinisia asenteita ja arvoja. Naisten on työyhteisössä pärjätäkseen joko omaksuttava ja ilmennettävä maskuliinista järjestystä työssään tai vastustettava sitä. Maskuliinisen järjestyksen vastustaminen tarkoittaa esimerkiksi kyseenalaistamista ja epäilyä sellaista toimintaorientaation toimivuutta kohtaan, joka perustuu voimankäyttöön ja pidätyksiin. (Morash & Haarr 2012, viitattu teoksessa Huotari 2019, 18.)

Poliisiammattikorkeakoululla on suuri rooli poliisien tasa-arvon muodostumisessa (Huotari 2019, 19). Poliisikoulutuksessa huomioidaankin tasa-arvo ja yhdenvertaisuus heti koulutuksen alusta alkaen (Poliisi, Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, luettu 8.5.2021). Anu Haikansalo (2014, 24) tuli siviilinä Poliisiammattikorkeakouluun suomen kielen ja viestinnän opettajaksi vuonna 2010. Työt aloittaessaan Haikansalo kohtasi Poliisiammattikorkeakoulussa sukupuolittuneita vuorovaikutustilanteita, herrasmiesmäisyyteen verhottua seksismiä, homofobiaa sekä rasismia. Haikansalo kirjoittaa, ettei ole missään muussa ympäristössä ollut yhtä tietoinen sukupuolestaan ja ulkonäöstään kuin tuolloin Poliisiammattikorkeakoulussa.

Pitkään poliisikouluun haki huomattavasti enemmän naisia suhteutettuna siihen, kuinka moni nainen pääsi kouluun sisään. Vuonna 1974 vain alle viisi prosenttia sisään päässeistä opiskelijoista oli naisia, vaikka hakijoissa naisten osuus oli noin neljäsosa. Vasta viime vuosina on päästy siihen, että poliisikouluun pääsijöistä yhtä suuri osa kuin hakijoistakin on naisia. (Koivu & Nyman 2018, 43.) Nykyään koulutukseen hakijoista vajaa kolmannes on naisia. Tämä on huomattavasti pienempi osa kuin naisten osuus väestöstä. Huotarin mukaan tästä ei kuitenkaan olla oltu vielä huolissaan. Suurin osa poliiseista on edelleen miespuolisia, mutta jatkuvasti suurempi osa myös naispuolisia, ja tulevaisuudessa ehkä myös muun sukupuolisia. (Huotari 2019, 20–21.)

Yhteiskunnassa sukupuoli on merkittävä tekijä, mutta rajat sukupuolen merkityksessä ovat kuitenkin hälventymässä ja murtumassa. Huotari toteaa: *”Vaikka on perusteetonta olettaa, että poliisi olisi tässä kehityskulussa eturintamassa, ei poliisikaan voi käpertyä perinteisiin sukupuolipoteroihin määräämättömäksi ajaksi.”* Jotta tasa-arvoa voitaisiin edistää yhteiskunnassa, olisi miesten oltava valmiita luopumaan yksinoikeuksistaan, joita heillä perinteisesti on ollut. Naisten olisi puolestaan osallistuttava näihin perinteisesti miehille kuuluviin asioihin. Miesten pitäisi olla valmiita myös lisäämään omaa rooliaan asioissa, jotka ovat perinteisesti olleet naisten vastuulla. (Huotari 2019, 20–21, 26–27.)

Jotta sukupuolten tasa-arvoa voidaan poliisiorganisaatiossa edistää, on ymmärrettävä tasa-arvoa muokkaavia mekanismeja, sillä tahto ei yksinään riitä tasa-arvon edistäjäksi. Tasa-arvoa muokkaavat mekanismit aiheuttavat sukupuolten erilaisten mahdollisuuksien hyväksymisen sekä erilaisen kohtelun sukupuolitetussa poliisin arjessa. Mekanismit vahvistavat käsityksiä siitä, että poliisin työ vaatii fyysistä kokoa, voimaa, maskuliinista asennetta ja liipasinkaarelle ylettävää sormea. (Huotari 2019, 29.)

Poliisin työn tulkitaan vaativan maskuliinisia ominaisuuksia. Tämä käsitys ei pysy merkityksellisenä itsekseen, vaan sitä vahvistetaan arjessa, ylläpidetään ja käytetään aktiivisesti. Näin ollen sukupuoli

on jatkuvasti esillä niin, että kaikki asiat nähdään ja koetaan sukupuoliperspektiivin kautta. Tästä syystä naispuolisten poliisien virheiden katsotaan johtuvan sukupuolesta, kun taas miespuolisten poliisien virheet johtuvat esimerkiksi yllättävyydestä tai kokemattomuudesta. Ongelmia ilmaantuu, mikäli poliisi ei omaksu maskuliinisuutta korostavaa, sukupuolittunutta järjestystä ja näytä tätä omaksumista siten, että myös muut sen huomaavat. Henkilöt, jotka eivät näin tee, saavat kokea erilaisuutensa yleensä konkreettisesti, pahimmillaan näyttäytyen kiusaamisena ja seksuaalisena häirintänä. (Huotari 2019, 31.)

”...riippumatta siitä, mitä naispuolinen poliisi tekee tai mitä tehtäviä hän suorittaa, niin tai näin, niin pieleen menee.” (Garcia 2003, 341, viitattu teoksessa Huotari 2019, 29.)

Hallinnon tutkimuksessa sukupuolten tasa-arvosta ja syrjinnästä poliisiorganisaatiossa selvisi, että tyytymättömyys tasa-arvon toteutumiseen poliisiorganisaation sisällä oli vähentynyt. Tutkimuksessa tarkasteltiin poliisin henkilöstöbarometrejä vuodesta 2008 vuoteen 2012. Tutkimuksessa selvisi, että naiset olivat miehiä tyytymättömämpiä tasa-arvoon. Poliisiorganisaatiolla on omia erityispiirteitään. Tutkimuksessa todetaan vaikuttavan siltä, etteivät nämä erityispiirteet ole estäneet tasa-arvon kehitystä poliisiorganisaatiossa. (Koivunen & Ellonen & Saari 2018, 107.)

Vuoden 2017 Poliisin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa tavoiteltiin naisten ja miesten tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämistä. Suunnitelman mukaan poliisiorganisaatiossa ero naisten ja miesten suhteellisessa osuudessa on pienentynyt, sillä miehistöviroissa naisten määrä on kaksinkertaistunut verrattaessa vuoteen 2002, jolloin määrä oli vajaa 10 prosenttia. Naisilla on kuitenkin päällystö- ja alipäällystöviroista ainoastaan vain noin kymmenesosa. (Poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2017 liite, viitattu teoksessa Huotari 2019, 35.)

Vuoden 2018 tasa-arvotutkimuksessa nousi esille, että naisten ja miesten näkemykset siitä, kuinka naisiin suhtaudutaan poliisiorganisaatiossa, erosivat toisistaan ainakin osin. Miesten näkökulma oli, ettei poliisiorganisaation suhtautuminen miehiin ja naisiin juurikaan eroa, mutta naiset kokivat, että heitä kohdellaan vähemmän tasa-arvoisesti, vähemmän rohkaisevasti, vähemmän avoimesti, vähemmän toverillisesti sekä perinteisemmin. Kyselyssä tuli ilmi myös miesten ja naisten yhteinen mielipide siitä, että naispoliiseille ei olla ylikohteliaita, mutta heihin suhtaudutaan hieman suojelevasti, ja heille flirttaillaan. Miespoliisit eivät kuitenkaan kokeneet, että naispoliiseille huomauteltaisiin virheistä, heidän mielipiteitänsä ei kuunneltaisi ja heitä vähäteltäisiin, vaikka naispoliisit olivat näistä asioista tietoisia. (Huotari 2019, 43–44.)

Tasa-arvotutkimuksessa miehet ja naiset olivat yhtä mieltä siitä, että johtotehtävät sopivat yhtä lailla sekä miehille että naisille. Miespoliisit olivat sitä mieltä, että etenkin koirapoliisitoiminta, valvonta- ja hälytystehtävät, pidätettyjen vartiointi ja huumerikostutkinta ovat miehille sopivampia työtehtäviä. Naispoliisit ajattelivat saman suuntaisesti, mutta eivät ihan yhtä jyrkästi. Sekä nais- että miespoliisit olivat sitä mieltä, että he lähtevät vaaralliseen tilanteeseen mieluummin mies- kuin naispoliisin kanssa. Miespoliisit olivat myös naispoliiseja hieman vähemmän samaa mieltä siitä, että naispoliisit pärjäisivät kiperässä tilanteessa yhtä hyvin kuin miespoliisit. Miespoliisit ajattelivat myös naispoliiseja useammin, että naispoliisit eivät ole tarpeeksi voimakkaita kiinniottotilanteessa. (Huotari 2019, 45–46.)

Tutkimukseen osallistuneista miehistä hieman yli viidesosa ja naisista yli kolmasosa työskentelisi mieluummin mies- kuin naispoliisin kanssa. Sekä miehissä että naisissa lähes puolet vastaajista vastasi ”en osaa sanoa” kysyttäessä, työskentelisivätkö hän mieluummin mies- kuin naispoliisin kanssa. Näin ollen miehistä vajaa kolmannes ja naisista vajaa kuudesosa vastasi kyseiseen kysymykseen ”en”. Sekä naispoliisit että miespoliisit olivat sitä mieltä, että toimintataktiikka on lähes aina täysin samalainen, tai melko samanlainen, riippumatta siitä, partioidaanko mies- vai naispoliisin kanssa. (Huotari 2019, 46–47.)

Tutkimuksessa naispoliisit kokivat, että miehiä suositaan jokaisella kysytyllä osa-alueella. Miehet puolestaan kokivat, että naisia suositaan työhön liittyvissä rasitteissa ja haitoissa, mutta muuten miesten mielestä tasa-arvo toteutuu hyvin työyhteisössä. Tutkimuksessa kysyttiin myös seksuaalisesta häirinnästä viimeisen kahden vuoden ajalta. Seksuaaliseksi häirinnäksi luettiin kaikki seuraavat asiat. Vähän yli puolet naispoliiseista oli kokenut seksististä tai naisia halventavaa kielenkäyttöä ja eleitä vähintään kerran. Ei-toivottuja seksuaalisia vihjailuja, viestejä ja ehdotuksia vähintään kerran oli naispoliiseista saanut kolmannes. Neljäsosa naispoliiseista koki, että vähintään kerran hänen henkilökohtaista tilaansa on loukattu, häntä ei ole väistetty, häntä on kosketeltu tai halattu vastoin tahtoa. Fyysistä ahdistelua tai seksuaaliseen tekoon painostamista on kokenut noin viisi prosenttia vastaajista. (Huotari 2019, 47, 50–52.)

Seksuaalista häirintää kokeneista naisista noin 35 prosenttia oli kokenut sitä vertaisten taikka työtoverien taholta ja noin 11 prosenttia hierarkiassa ylempänä olevalta taholta. Naispoliisien kokemassa seksuaalisessa häirinnässä noin kahdessa kolmasosassa tapauksista tekijä oli organisaation sisällä. Eniten seksuaalista häirintää koettiin valvonta- ja hälytystoiminnassa. (Huotari 2019, 52–53.)

Tasa-arvotutkimukseen vastanneista naispoliiseista osa oli sitä mieltä, että tasa-arvo toteutuu hyvin, ja osa sitä mieltä, että se toteutuu paremmin kuin aiemmin. Tämän koettiin johtuvan esimerkiksi vanhemman ikäpolven poliisien jäämisestä eläkkeelle. Useat vastaajista olivat sitä mieltä, että edistystä tasa-arvon suhteen on tapahtunut, mutta parantamistakin on vielä paljon. Moni naispoliiseista koki, että heidän on miehiä vaikeampaa päästä hälytys- ja valvontatehtäviin, eritystehtävien koulutuksiin sekä esimieskoulutukseen. Moni oli sitä mieltä, että myös poliisilaitosten välillä on paljon eroa siinä, miten naisiin ja miehiin suhtaudutaan. (Huotari 2019, 83.)

Naispoliisit kokivat tasa-arvotutkimuksessa, että heidän on todistettava omia kykyjensä ja omaa arvoansa työssä aina uudestaan ja uudestaan, sekä tehtävä töitä suurennuslasin alla. Esille tuotiin myös, että arvostuksen saa vasta, kun on pärjännyt jossain tilanteessa, joka on vaatinut fyysistä voimankäyttöä. Työyhteisön arkeen koettiin kuuluvan seksismi, hyvävelikerhot sekä naisten ja sukupuolivähemmistöjen vähättely. Näistä pelättiin huomauttaa, sillä huomauttamisen pelättiin vaikeuttavan pääsyä haluttuihin työtehtäviin tulevaisuudessa. (Huotari 2019, 83–84.)

Tutkimuksessa esille nousi myös jo aiemmin mainittu asia. Virheen tai epäonnistumisen sattuessa on virheen tekijän sukupuolella suuri merkitys virheeseen suhtautumisessa, ja virheestä puhutaan naispoliisin tekemänä. Mikäli nainen tekee virheen työtehtävissä, liittyy virhe automaattisesti sukupuoleen, kun taas miehen tekemä virhe johtuu esimerkiksi koulutuksen puutteesta tai persoonasta. Esimerkkinä kerrottiin, että miespoliisin tekemän ajovirheen katsotaan johtuvan vahingosta tai hurjapäisyydestä, mutta naispoliisin ajovirheen katsotaan johtuvan siitä, että on ”nainen ratissa”. Ollakseen yhtä hyviä kuin miespoliisit on naispoliisien onnistuttava kaikessa paremmin. (Huotari 2019, 84.)

Yksi tutkimukseen osallistunut naispoliisi oli nostanut esille sen, että kahta naispoliisia ei monen mielestä voi laittaa partioon, mutta silti naispoliisi voi olla partiossa poliisikoulusta tulleen harjoittelijan kanssa, jolla ei ole vielä yhtään työkokemusta. Eräs haastateltava puolestaan kommentoi, että viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana on tapahtunut suurta kehitystä. Hänen aloittaessaan poliisina oli haaraväliä kähmitty ja oltu jatkuvasti takapuolella kiinni. (Huotari 2019, 85.)

2.4 Fyysinen toimintakyky

Poliisin työn katsotaan olevan luonteeltaan fyysisesti, psyykkisesti sekä sosiaalisesti kuormittavaa. Kuormittavuuteen vaikuttaa poliisin yksilöllisten ominaisuuksien lisäksi muun muassa poliisin työssään käyttämät varusteet, tehtävämäärät sekä tehtävien kiireellisyys. (Vuorensyrjä 2012, viitattu teoksessa Niemi, 10.)

Fyysisellä toimintakyvyllä tarkoitetaan sitä, kuinka ihmisellä on fyysisiä edellytyksiä selviytyä arjen tehtävistään. Elimistön fysiologisia ominaisuuksia ovat muun muassa lihasvoima, lihaskestävyys, kestävyyskunto, nivelten liikkuvuus, kehon asennot, kehon liikkeiden hallinta ja keskushermoston toiminta. Fyysistä toimintakykyä ilmentetään kykyinä liikkua ja liikuttaa itseään. Aistitoiminnot, esimerkiksi näkö ja kuulo voidaan katsoa osaksi fyysistä toimintakykyä. (THL 2021.)

Fyysisen toimintakyvyn voidaan katsoa myös olevan kykyä tehdä kuntoa ja taitoa vaativia lihastoita. Fyysinen kunto ja motoriset taidot muodostavat fyysisen toimintakyvyn. Tämä taas on yhteydessä psyykkiseen toimintakykyyn ja motivaatioon. Fyysinen kunto koostuu erilaisista osa-alueista. Näitä ovat muun muassa kestävyys, voima sekä nopeus. Fyysistä toimintakykyä on kuvattu ulkomaisessa kirjallisuudessa termillä *“fyysinen suorituskyky”* (*physical performance, fysisk prestationsförmåga, physisch leistungsfähigkeit*). (Pihlainen & Santtila & Ohrankäämmen & Ilomäki & Rintakoski & Tiainen 2011, 27.)

Hyvinvoinnin perustana on hyvä fyysinen toimintakyky. Tarkasteltaessa toimintakykyä tulee huomioida se, ettei sitä pystytä varastoimaan. Toimintakyvyn kehittämisen kannalta liikkumisen tulee siis olla säännöllistä, sitä pitää olla riittävä määrä, sekä liikunnan tulee olla myös tarpeeksi intensiivistä. (Kalaja 2013, 185.)

Suomessa on 1960-luvulta saakka tutkittu poliisien fyysistä toimintakykyä sekä terveyttä. Poliisien vapaa-ajan liikunnallisuus oli raportoitu yli 30 vuotta sitten vähäiseksi. Lisäksi poliiseilla katsottiin olevan taipumusta ylipainoon, etenkin 35 ikävuoden jälkeen. Tutkimuksissa 1980- ja 1990-luvulla katsottiin poliisin työhön kuuluvan aika ajoin maksimaalista fyysistä suoritusta vaativia tehtäviä. Itse työ ei kuitenkaan edesauta fyysistä toimintakykyä, vaan se vaatii säännöllistä ja tarpeeksi tehokasta kuntoilua. (Sörensen & Smolander & Louhevaara & Korhonen & Oja 2000.)

Soininen (1995) on tehnyt kirjallisuuskatsauksen poliisin työn kuormittavuustekijöistä. Kirjallisuuskatsauksen perusteella hän toteaa, että poliisin työ on fyysisyydeltään pääosin kevyttä. Kuitenkin työhön sisältyy hetkellisiä kuormitushuippuja, joka voivat olla myös suhteellisen kovia. (Vuorensyrjä 2012, 24.) Louhevaaran ja Smolanderin (1988) mukaan poliisityöhön kuuluu kuormitushuippuja, minkä johdosta työ vaatii moitteetonta yleistä terveyttä sekä hyvää fyysistä sekä psyykkistä toimintakykyä (Vuorensyrjä 2012, 24.)

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alle 50-vuotiaita poliiseja ja heidän terveydentilaansa on tutkittu. Tutkimuksessa tehtyjen havaintojen perusteella poliisien fyysinen kunto oli parempi verrattuna koko väestöön. Naispoliisien fyysisen kunnan katsottiin olevan koko naisväestön vertailussa selkeästi parempi.

Vastaava positiivinen ero voitiin havaita myös miespoliisien puolella. (Konttinen ym. 2011, viitattu teoksessa Vuorensyrjä 2012, 25.)

Pro gradu -tutkielmassaan Nina Pihlajikko nostaa esille, että poliisin työssä puhtaan voiman merkityksellisyys ei olekaan niin suuri kuin sen on saatettu ajatella olevan. Tutkielmassa esille nousi erityisesti poliisin apuvälineet, partiokaverit ja taktiikat, jotka yhdessä vaikuttavat puhtaan voiman merkityksen alenemiseen. Tutkielmaan haastateltujen naisten vastausten mukaan näiden muiden asioiden johdosta fyysinen voima ei olekaan kaiken keskiössä. (Pihlajikko 2001, 60.)

2.5 Fysiologiset erot miesten ja naisten välillä

Naisilla ja miehillä on fysiologisia eroja, jotka vaikuttavat eri tavalla suorituskykyyn (Jantunen 2019, 25). Isoin ero vaikuttaisi olevan yläkehossa, voima- sekä teho-ominaisuuksissa (Sandbakk ym. 2018, viitattu teoksessa Jantunen 2019, 26). Tämän voidaan katsoa johtuvan siitä, että lihassmassa jakautuu naisilla enemmän alavartaloon (Miller ym. 1993, viitattu teoksessa Jantunen 2019, 26). Naisilla puolestaan liikkuvuus on parempi kuin miehillä (Laine & Mero 2012, 75).

Naisilla kokonaisuudessaan alhaisemman lihassmassan määrän katsotaan johtuvan siitä, että naisten lihassäikeiden määrä on vähäisempi sekä lihasten poikkipinta-ala on pienempi. Naisten lihassoluja-kauma painottuu huomattavasti enemmän hitaiden lihassolujen suuntaan verrattuna miesten lihassolujakaumaan. (Ryushi ym. 1988, viitattu teoksessa Jantunen 2019, 26.) Kehonpainosta lihaksiston osuus on naisilla noin 30 prosenttia, kun taas miehillä lihaksiston prosentuaalinen osuus on noin 40 prosenttia. Naisten lihasvoiman katsotaan olevan noin 20 prosenttia vähäisempi kuin miehillä. (Mero & Nummela & Keskinen & Häkkinen 2004, 469.)

Lihassmassan määrään ja voimantuotto-ominaisuuksiin pystytään vaikuttamaan voimaharjoittelulla. Naisilla kehittyminen on kuitenkin miehiä yksilöllisempää, mikä johtuu muun muassa suuresta testosteronipitoisuuksien yksilöllisestä vaihtelusta (Häkkinen 1990, viitattu teoksessa Jantunen 2019, 26.) Naiset voivat lisätä voimaa voimaharjoittelulla huomattavasti. Kuitenkin, jos nainen ja mies harjoittelevat saman verran, eivät naisen lihakset kasva yhtä suuriksi kuin miehellä. Silti suhteellinen ja prosentuaalinen muutos voimantuotossa voi olla yhtä suurta. (Mero ym. 2004, 471.)

Naiset sekä miehet saavuttavat voiman huippuarvot arviolta ikävuosien 20–30 aikana. Ikävuosien 30–50 välillä voimatasot ovat suhteellisen vakaat, ja mikäli voimatasot laskevat, niin lasku on vähäistä. Kun lähennellään kuudetta vuosikymmentä, laskevat voimatasot naisilla sekä miehillä, mutta

erityisesti naisilla, ja 70 ikävuoden jälkeen voimatasojen väheneminen on erityisen nopeaa. (Mero ym. 2004.)

Kun vertaillaan naisten ja miesten ruumiinrakennetta, ovat naiset arviolta 13–15 senttimetriä lyhyempiä kuin miehet ja raajat ovat naisilla noin 10 prosenttia lyhyemmät. Luut ovat naisilla lyhyemmät, pienemät sekä kevyemmät. Naisten hartiat ovat kapeammat kuin miehillä. Nivelten liikelaajuus voi olla naisilla laajempi kuin miehillä. Lisäksi lantion leveys on naisilla miehiä suurempi. (Mero ym. 2004, 469.) Naisten lyhempien jalkojen johdosta massakeskipiste on alempana, joka siten vaikuttaa tasapainoon. Näin ollen tasapaino on usein naisilla parempi kuin miehillä. (Laine ym. 2012, 75.)

Maksimaalisella hapenottokyvyllä tarkoitetaan sitä, kuinka hengitys- ja verenkiertoelimistöllä on kykyä kuljettaa happea ja kuinka lihaksilla on kykyä käyttää sitä äärimmäisessä rasituksessa. Hapenottokyky ilmoitetaan joko absoluuttisena arvona (l/min) tai suhteellisena arvona (ml/kg/min). (Peltonen & Nummela 2018, viitattu teoksessa Kujala 2019, 17.)

Kun katsotaan sukupuolten välisiä eroja maksimaalisessa hapenottokyvyssä, on naisten maksimaalinen hapenottokyky 30 prosenttia pienempi kuin miehillä. Maksimaalista hapenottokykyä kehonpainoon suhteutettaessa on ero pienempi, noin 20 prosenttia. Sukupuolten välisiä eroja voi selittää naisten noin 10 prosenttia suurempi rasvapitoisuus ja noin 10 prosenttia pienempi hemoglobiinipitoisuus. (Mero ym. 2004, 105.) Tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, että maksimaalinen hapenottokyky laskee ikääntyessä naisilla miehiä hitaammin (Von Döbelin ym. 1967, viitattu teoksessa Järveläinen 2004, 13).

Otettaessa tarkasteluun esimerkiksi kaksi eri sukupuolta edustavaa huippu-urheilijaa on entisten huippuhiittäjien Juha Miedon ja Marja-Liisa Kirvesniemen maksimaalisessa hapenottokyvyssä eroja. Miedolla suurin maksimaalinen hapenottokykyarvo on ollut 7,4 l/min, kun taas Kirvesniemellä arvo on ollut noin 5 l/min. (Mero ym. 2004, 105.)

Terveys 2011 on Terveys 2000 -tutkimuksen seurantatutkimus. Terveys 2011 -tutkimuksen terveystestit on tehty UKK-instituutin kehittämällä testillä. Testiin kuului 6 minuutin kävelytesti, muunneltu punnerrus, ponnistushyppy sekä tasapainoa testaava yhden jalan seisonta. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että miesten testitulokset kaikissa osa-alueissa olivat keskimäärin parempia kuin naisten testitulokset. Erityisesti miehet olivat naisia parempia ponnistushypyssä sekä kävelytestissä. (Suni & Husu & Valkeinen & Vasankari 2012, 126.)

2.6 Fyysisen kunnon testaus poliisin työssä

Laki poliisin hallinnosta (Polhall, 110/1992) määrittää, että poliisin tulee ylläpitää kuntoaan ja ammattitaitoaan. Lain 15 h §:ssä on määritelty, että poliisin on ylläpidettävä hänen työtehtäviensä edellyttämää kuntoa sekä ammattitaitoa. Valtionneuvoston asetuksella voidaan säätää eri työtehtävien edellyttämän kunnon tasosta sekä kuntotestien järjestämisestä. (Polhall 15 h §.)

Työturvallisuuslaissa (738/2002) on määritelty, että työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen selvitettävä ja tunnistettava riittävän järjestelmällisesti muun muassa työn aiheuttavat haitta- ja vaaratekijät. Lisäksi on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan vähentämään mahdollisia haitta- ja vaaratekijöitä. (TyöturvL 10 §.) Poliisin työn kuormittavuutta ei voida kuitenkaan kokonaan poistaa, minkä vuoksi työnantajan on pyrittävä varmistamaan henkilöstönsä jaksaminen kuormittavuutta aiheuttavassa työssä (Poliisihallituksen määräys 2020/2013/4693).

Poliisien ja vartijoiden työkuntoa testataan normaalisti kahden vuoden välein. Testattavan saavuttaessa työ kuntotestissä väestöviitearvolla hyvän tai erinomaisen tuloksen järjestetään työ kuntotesti kolmen vuoden välein. Poliisihallitus ohjeistaa, kuinka työ kuntotestaus poliisissa suoritetaan. Ohjeistamalla työ kuntotestauksen toteutuksen haluaa Poliisihallitus varmistaa sen, että poliisit ja vartijat omaavat työtehtäviensä edellyttämän työ kunnon ja lisäksi työ kuntotestaus toteutetaan yhtenevästi poliisiyksiköissä. Poliisihallitus haluaa määräyksellään myös tukea henkilöstön työhyvinvointia sekä motivoida henkilöstöä omatoimiseen kunnon ylläpitoon ja sen edistämiseen. (Poliisihallituksen määräys 2020/2013/4693.)

Ennen työ kuntotestin suorittamista toteutetaan jokaiselle terveydellisen riskin arviointi työterveyshuollon toimesta. Työ kuntotestissä testataan kestävyyskuntoa, maksimaalista hapenotto- ja lihaskuntoa ja liikkuvuutta sekä arvioidaan kehonkoostumusta. Kestävyyskuntoa ja maksimaalista hapenotto- ja lihaskuntoa testataan submaksimaalisella polkupyöräergometritestillä tai vaihtoehtoisesti 12 minuutin Cooperin testillä. Lihaskunto- ja liikkuvuustestiin kuuluu puristusvoimatesti, pystypunnerrus, istumaannousu, selän sivutaivutus sekä toistokyykky. Kehonkoostumusta arvioidaan painoindeksillä (*BMI, Body Mass Index*) sekä vyötärön ympärystä mittaamalla tai vaihtoehtoisesti muulla luotettavalla menetelmällä, esimerkiksi bioimpedanssi-mittauksella. (Poliisihallituksen määräys 2020/2013/4693.)

Työ kuntotestauksen hylätty suoritus johtaa siihen, että henkilölle tullaan laatimaan treeniohjelma. Uusi työ kuntotesti suoritetaan viimeistään puolen vuoden päästä. Mikäli suoritus hylätään toistamiseen, opastetaan henkilö työterveyshuoltoon työkykyarviointiin. (Poliisihallituksen määräys 2020/2013/4693.)

Työnantaja ja työterveyshuolto pystyvät tukemaan liikkumista, mutta hyvä kunto on kuitenkin jokaisen oman liikunnallisen aktiivisuuden varassa. Hyvää kuntoa sekä toimintakykyä tulee ylläpitää jatkuvasti, eikä sitä pysty varastoimaan. Viikon kestävä vuodelepo heikentää jopa 20 prosenttia kestävyyskuntoa sekä lihasvoimaa. Kunnan palautuminen voi kestää vielä huomattavasti pidempään. (Työterveyslaitos, Elintavat ja hyvinvointi, luettu 16.4.2021.) Poliisiorganisaatioissa poliiseilla ja vartijoilla on mahdollista käyttää joka viikko kaksi tuntia työajastaan liikuntaan.

2.7 Fyysisen kunnan testaus Poliisiammattikorkeakoulussa

Poliisiammattikorkeakoulun valintakokeen yksi osa-alue on fyysinen testi. Fyysisen testin osuus valintakokeen arvioinnissa on 20 prosenttia, kirjallisen kokeen 30 prosenttia ja soveltuvuustestien osuus 50 prosenttia. (Poliisiammattikorkeakoulu, Valintakoe, luettu 17.4.2021.) Poliisiammattikorkeakoulun pääsykokeiden fyysisessä osiossa otetaan huomioon naisten ja miesten väliset erot fyysisessä toimintakyvyssä (Poliisiammattikorkeakoulu, Fyysinen testi, luettu 17.4.2021).

Valintakokeiden fyysisen osuuden ensimmäinen testi on kestävyyskoe, jossa juostaan 1500 metriä. Kestävyyskokeessa naisten ja miesten hylätyn suorituksen rajalla on eroa 45 sekuntia. Miehillä raja on tasan 7 minuuttia ja naisilla 7 minuuttia 45 sekuntia. (Poliisiammattikorkeakoulu, Kestävyyskoe, luettu 17.4.2021.) Ketteryyskokeessa suoritettavana on rata, johon kuuluu erilaisia ketteryyttä mittaavia osioita. Ketteryyskokeessa miesten ja naisten hylätyn suorituksen aikarajalla on eroa 3 sekuntia, kun miesten hylätyn suorituksen aikaraja on 35 sekuntia, ja naisten vastaava 38 sekuntia. Tämän lisäksi ketteryyskokeessa ylitettävien aitojen korkeus on miehillä 77 cm ja naisilla 69 cm. (Poliisiammattikorkeakoulu, Ketteryyskoe, luettu 17.4.2021.)

Fyysisten testien kolmas osuus on ylätaljan- tai leuanveto. Miehillä on mahdollisuus suorittaa testi leuanvetoina oman kehon painolla tai vaihtoehtoisesti ylätaljalla, jonka kuorma on 100 kg. Naiset puolestaan suorittavat testin ylätaljalla, jonka kuorma on 70 prosenttia oman kehon painosta. (Poliisiammattikorkeakoulu, Ylätaljan-/leuanveto, luettu 17.4.2021.) Viimeinen fyysisten testien osuus on penkkipunnerrus, jonka kuorma on naisilla 35 kg ja miehillä 65 kg. Kahdessa viimeisessä testissä toistokertojen pisteytys tehdään miehillä ja naisilla saman taulukon mukaan, sillä ero tulee kuormassa. (Poliisiammattikorkeakoulu, Penkkipunnerrus, luettu 17.4.2021.)

Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelijoiden kuntoa testataan pääsykokeiden lisäksi opintojen aikana kaksi kertaa. Kuntotestit opintojen aikana ovat ennen työharjoitteluun lähtöä, ja työharjoittelusta palatessa. Roope Järvinen (2019) on Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyössään vertaillut kahden eri

kurssin tuloksia lihaskuntotesteissä ennen työharjoittelua ja työharjoittelun jälkeen. Järvinen on myös vertaillut miesten ja naisten keskiarvotulosten eroja.

Poliisiammattikorkeakoulun lihaskuntotestissä on viisi eri osiota. Naisilla ja miehillä testien kuormat ovat erilaiset. Arvostelutaulukko on sama sekä naisilla että miehillä. Testit arvioidaan taulukolla huono, tyydyttävä, hyvä tai kiitettävä. Arvostelutaulukossa on kolme eri ikäryhmää, jonka mukaan testit arvioidaan.

Ensimmäisessä Poliisiammattikorkeakoulun lihaskuntotestin liikkeessä, leuanvedossa/ylätaljassa miehillä vaihtoehtona on leuanveto, tai ylätalja 100 kg painolla. Naisilla puolestaan leuanvedon vaihtoehtona on ylätalja, jossa kuorma on 70 prosenttia oman kehon painosta. Toinen liike on vatsalihastesti, jossa miehillä on kädessään 5 kg levypaino ja naisilla 2,5 kg levypaino. Kolmas liike on penkkipunnerrus, jossa miesten kuorma on 60 prosenttia kehon painosta, mutta kuorman on oltava 40–60 kg. Naisten kuorma penkkipunnerruksessa on 40 prosenttia omasta kehonpainosta, mutta kuitenkin 25–40 kg. Neljäs liike on toistokyykky, jossa miesten kuorma on 4 kg painoinen tanko ja naisilla vastaavasti 3 kg painoinen tanko. Viimeinen kuntotestin osa on liikkuvuus, jonka naiset ja miehet suorittavat kummatkin samalla tavalla.

Järvinen (2019, 22) toteaa opinnäytetyössään, että naisten ja miesten välisten keskiarvotulosten erot arvosteluasteikolla olivat suurimmaksi osaksi melko pieniä. Kuitenkin vatsalihastestissä, leuanvedossa ja eteentaivutuksessa erot olivat muuttuneet harjoittelun aikana jopa huomattavasti. Vatsalihastestin keskiarvotulos oli ollut miehillä 11,9 prosenttia parempi kuin naisilla ennen työharjoittelua, mutta työharjoittelun jälkeen ero oli enää 8,7 prosenttia. Leuanvedossa/ylätaljassa naisten keskiarvotulos oli ollut ennen harjoittelua 2,2 prosenttia parempi kuin miesten, mutta harjoittelun jälkeen ero oli jo 11,3 prosenttia. Eteentaivutuksessa ero oli suurin, sillä ennen harjoittelua naisten keskiarvotulos oli ollut 19,5 prosenttia miehiä parempi, ja harjoittelun jälkeen ero oli jopa 23,1 prosenttia.

2.8 Psyykinen toimintakyky

Psyykinen toimintakyky näkyy ihmisen jokapäiväisessä toiminnassa lukuisilla eri tavoilla. Sen avulla saadaan valjastettua henkisiä resursseja sekä arkeen että elämän kriisitilanteisiin. Psyykinen toimintakyky on näin ollen vahvasti liitettävissä elämänhallintaan, mielenterveyteen, psyykkiseen hyvinvointiin sekä yleisesti tuntemisen ja ajattelun toimintoihin. Psyykinen toimintakyky antaa siten mahdollisuuden vastaanottaa ja käsitellä informaatiota. Ihminen omaa kyvyn tuntea, kokea sekä kehittää käsitelmiä omasta itsestään sekä muista ympärillään. Tämä edesauttaa elämän suunnittelussa ja siihen liittyvien ratkaisujen sekä valintojen tekemisessä. Jokaisen ihmisen persoonallisuus sekä sen hetkiset

sosiaaliset piirit tuovat kuitenkin haasteita psyykkiselle toimintakyvyille. Hyvään psyykkiseen toimintakykyyn pyrkimällä onnistutaan tekemään punnittuja päätöksiä, jotka tukevat realistisia tulevaisuuden suunnitelmia ympäröivässä yhteiskunnassa. (THL 2021.)

Tunnusmerkkejä psyykkiselle hyvinvoinnille on esimerkiksi kokonaisvaltainen tyytyväisyys elämään, positiivinen itsetunto sekä hyvä fyysinen toimintakyky. Psyykkistä toimintakykyä pystytään mittaamaan muun muassa fyysisten oireiden sekä emotionaalisen ja sosiaalisen käyttäytymisen pohjalta. (Biddle ym. 2001, viitattu teoksessa Partala, 15.)

Psyykkisen hyvinvoinnin ja liikunnan välistä yhteyttä on tutkittu. Tulkinta on, että ihmisen kehon liikuttaminen liikuttaa myös mieltä. Liikkuminen on hyväksi keholle, ja se tuottaa samalla ihmisille jotain, joka saa elämän tuntumaan paremmalta sekä miellyttävämmältä. (Liukkonen & Ojanen 2013, 236.)

Terveys 2011 -tutkimuksessa on selvitetty, että merkittävä psyykinen kuormittavuus oli naisilla yleisempää kuin miehillä. Naisista 17 prosenttia oli kokenut merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta, kun taas miehillä luku oli 14 prosenttia. Tutkimuksessa tuli esille, että vakavat masennus- ja ahdistusoireet olivat yleisempiä naisilla kuin miehillä. Seitsemän prosenttia naisista ja kuusi prosenttia miehistä olit kokenut vakavia masennus- ja ahdistusoireita. Tutkimuksessa ikäryhmien välillä ei ollut tilastojen mukaan merkittäviä eroja. Lisäksi tutkimuksessa havaittiin, ettei työuupumuksen esiintyvyydessä tullut esille sukupuolten tai ikäryhmien välisiä eroja. (Suvisaari & Ahola & Kivuruusu & Korkeila & Lindfors & Mattila & Markkula & Marttunen & Partonen & Peña & Pirkola & Saarni & Saarni & Vier-tiö 2012, 97–98.)

Poliisin ammatin ajatellaan yleensä olevan yksi stressaavimmista ammateista. Tätä väitettä tukemaan ei kuitenkaan ole suuria perusteluja. Naiset ja miehet saattavat kokea stressin eri tavoilla. Tutkimuksissa naispoliisit ovat kärsineet stressistä töissä mieskollegojaan enemmän. Myös organisaatiossa tapahtuneet muutokset ovat aiheuttaneet naisille miehiä enemmän stressiä. Berg, Hem, Lau, Haseth ja Ekeberg ovat tutkineet stressiä Norjan poliisissa. Tutkimuksessa harvinaisin, mutta voimakkain stressiä aiheuttava tekijä oli työtapaturmat. Eniten stressiä aiheutti kollegan loukkaantuminen työssä. Työpaine puolestaan koettiin yleisimmäksi, mutta lievimmäksi stressiä aiheuttavaksi tekijäksi. Tutkimuksessa selvisi, että stressin kokemisessa oli merkittäviä eroja sukupuolten ja ikäryhmien välillä. Naiset kokivat miehiä voimakkaampaa stressiä, mutta harvemmin kuin miehet. Vanhemmiten stressiä koettiin vahvemmin kuin nuorempana. (Berg & Hem & Lau & Haseth & Ekeberg 2005, 115-118.)

Poliisin työssä psyykkisiä kuormitustekijöitä on katsottu olevan muun muassa epämielekkäästi käyttäytyvät asiakkaat, psyykkisen ja fyysisen väkivallan uhka, väkivaltilanteet, onnettomuustilanteet,

urakehitykseen liittyvät pettymykset, rooliepäselvytykset, johtamisen ongelmat sekä vuorotyö. (Soininen 1995, viitattu teoksessa Vuorensyrjä 2012, 27.)

2.9 Sosiaalinen ja kognitiivinen toimintakyky

Sosiaalinen toimintakyky on yksi toimintakyvyn osa-alueista. Sosiaalinen toimintakyky koostuu henkilön, ympäristön, henkilön sosiaalisen verkoston, yhteisön sekä yhteiskunnan välisistä aktiivisista vuorovaikutussuhteista. Sosiaalinen toimintakyky näyttäytyy muun muassa vuorovaikutustilanteissa sosiaalisena aktiivisuutena sekä osallisuuden tunteen kokemisena. (THL 2021.) Sosiaalisen toimintakyvyn katsotaan osittain rakentuvan fyysisen, kognitiivisen sekä psyykkisen toimintakyvyn varaan (Koskinen & Sainio & Tiikkainen & Vaarama 2012, 137). Ongelmat sosiaalisessa toimintakyvyssä näyttäytyvät ongelmina sosiaalisissa suhteissa ja vuorovaikutuksessa, sekä hankaluutena selviytyä arkisista tehtävistä. (Tiikkainen & Pynnönen 2018, 1).

Poliisin tulee toimia asiallisesti, puolueettomasti ja yhdenvertaista kohtelua sekä sovinnollisuutta edistään. Poliisin on ensisijaisesti neuvoin, kehotuksen ja käskyin pyrittävä ylläpitämään yleistä järjestystä ja turvallisuutta. (PoL 1:6.1.) Näin ollen voitaisiin katsoa, että poliisin tehtävät edellyttävät hyvää sosiaalista toimintakykyä.

Toimintakyvyn yksi osa-alue on kognitiivinen toimintakyky, joka perustuu tiedonkäsittelyn eri osa-alueiden yhteistoimintaan. Kognitiivisella toimintakyvyllä mahdollistetaan henkilön pärjääminen arkisissa tehtävissä. Kognitiivisiksi toiminnoiksi katsotaan tiedon vastaanotto, käsittely, säilyttäminen sekä tiedon käyttöön liittyvät toiminnot. Näihin voi lukeutua muun muassa muisti, oppiminen, keskittyminen, tarkkaavaisuus, hahmottaminen, tietojen käsittely sekä ongelmien ratkaisu. (THL 2021.)

Univajeesta johtuva väsymys on yksi tekijä, joka heikentää kognitiivisia toimintoja. Univaje voi johtaa muun muassa käyttäytymiseen, joka ei ole tarkoituksenmukaista. Tämä voi lisätä onnettomuus- ja tapaturmariskiä. Kauan kestävä yhtäjaksoinen valvominen johtaa havaintovirheisiin sekä torkahteluun. Nämä voivat tapahtua myös kesken työtehtävän. (Härmä & Sallinen 2000.)

Korostunut informaation vastaanotto ja nopeat sekä monimutkaiset päätökset kuuluvat poliisin työhön (Louhevaara 1984, viitattu teoksessa Niemi 2015, 8). Korkea vireystaso on yksi edistävää tekijä kognitiivisiin toimintoihin sekä fyysiseen toimintakykyyn (Gustafsberg & Holmavuo 2019, 62).

2.10 Vuorotyön vaikutukset

Tilastokeskus määrittelee vuorotyöksi työn, jossa vuorot vaihtuvat säännöllisesti ennalta sovituin ajanjaksoin. Mikäli henkilö tekee esimerkiksi pysyvästi vain yövuoroa, ei häntä silloin lueta vuorotyötä tekeväksi henkilöksi. (Tilastokeskus, luettu 19.4.2021.) Suomalaisista arviolta 14 prosenttia tekee työtä säännöllisesti öisin (Härmä & Hublin & Puttonen 2019). Työaikalain (872/2019) 3 luvun 8 §:ssä on määritelty, että työ, jota tehdään 23–6 välisenä aikana, katsotaan yötyöksi (Työaikalaki 8 §).

Ihmisten elintoiminnot noudattavat säännönmukaista vuorokausirytmää, minkä johdosta yötyö sotkee kehon fysiologisia säätelyjärjestelmiä sekä unirytmää. Vuorotyö, johon sisältyy yötyö, lisää univalvetilan häiriöitä, työtapaturmia, sydän- ja verisuonitautien sekä erityyppisten syöpien riskiä. Lisäksi yötyö lisää työn ja vapaa-ajan yhteensovittamisen ongelmia, mikä taas voi aiheuttaa myös mielenterveyden ongelmia. (Härmä ym. 2019.) Poliisin kenttätyössä valvonta- ja hälytysesektorilla työskennellään esimerkiksi yö- sekä päivävuoroissa.

Katsotaan, että yksilön olisi hyvä saada unta tietty määrä vuorokaudessa. Yksilöllisiä eroja löytyy, mutta tieteellisessä keskustelussa keskimääräiseksi unentarpeeksi on esitetty nuoremmille aikuisille noin 8,5 tuntia, ja vanhemmille aikuisille tunnin vähemmän, eli 7,5 tuntia. (Lockley & Foster 2012, viitattu teoksessa Valli 2020, 143.)

Vireydellä on vaikutuksia yksilön kykyyn vastaanottaa, käsitellä sekä soveltaa saamaansa tietoa. Väsyneenä voi kynnys riskienottoon pienentyä sekä mieliala heiketä. Se voi näkyä esimerkiksi ärtyisyytenä taikka heikentyneenä motivaationa. (Härmä ym. 2019.)

Yötyötä sisältävän vuorotyön terveystarkkuuksien katsotaan olevan yksilötasolla pieniä, vaikkakin altistuneiden laaja määrä ja vuorotyöhön liittyvien terveyshaittojen sekä sairauksien moninaisuus tekee yötyöstä työterveysriskin. Jotta yötyön terveyshaittoja on mahdollista ehkäistä ja hoitaa, on työterveyshuollossa kohdistettava toimenpiteitä riskiryhmiin ja rajoitettava elimistöä kuormittavia työaikapiirteitä. (Härmä ym. 2019.)

Verrattaessa päivätyötä sekä vuorotyötä tekeviä henkilöitä on vuorotyötä tekevillä henkilöillä todettu useammin stressiä, hermostuneisuutta sekä kroonista väsymystä. Vuorotyöhön ei liitetä kuitenkaan suurta riskiä mielenterveyden häiriöihin. Työperäisten uniongelmiensa katsotaan olevan vuorotyöläisillä yleisempiä kuin päivätyötä tekevillä. Vuorotyötä tekevästä arviolta kymmenen prosenttia kärsii vuorotyöunihäiriöstä. Tämä ilmenee pitkäaikaisena epäsäännöllisiin työvuoroihin liittyvänä väsymyksenä

sekä univaikeutena. Vuorotyöntekijöiden itsearvioitu työkyky ja terveys ovat kuitenkin vähintään yhtä hyvät kuin päivätyötä tekeillä. (Työterveyslaitos, Vuorotyö, luettu 16.2.2021.)

2.11 Sukupuolisääntö

Poliisin työtehtäviin kuuluu tehtäviä, joita voi hoitaa ainoastaan samaa sukupuolta oleva poliisi. Näitä ovat erilaiset pakkokeinot, kuten henkilöön kohdistuvat etsinnät. Pakkokeinolain (PKL, 806/2011) 8 luvun 30 §:ssä on määritelty, mitä henkilöön kohdistuva etsintä voi olla. Etsintää voi olla henkilöntarkastus sekä henkilönkatsastus. Henkilöntarkastuksella tutkitaan, mitä henkilöllä on vaatteissaan tai muuten yllään tai mukana olevissa tavaroissaan. Henkilönkatsastus käsittää kehon tarkastamisen, verinäytteen tai muun näytteen ottamisen tai muun kehoon kohdistuvan tutkimuksen. (PKL 8:30.)

Pakkokeinolain (PKL, 806/2011) 8 luvun 33 §:n 3 momentissa on määritelty henkilöön kohdistuvan etsinnän toimittamisesta. Pykälässä määritetään, että henkilönkatsastusta ei saa suorittaa tutkittavan kanssa eri sukupuolta oleva muu kuin terveydenhuollon ammattihenkilö. Sama koskee myös henkilöntarkastusta, jossa tarkastettavan henkilön kehoa kosketetaan käsin tai ruumiilliseen koskemattomuuteen puututaan muulla vastaavalla tavalla. Poikkeuksena kuitenkin on, että eri sukupuolta oleva muu kuin terveydenhuollon ammattihenkilö saa toimittaa henkilönkatsastuksen, joka käsittää vain sylkinäytteen ottamisen tai puhalluskokeen. Lisäksi henkilönkatsastuksessa ei verinäytteen ottamista, sylkinäytteen ottamista, kliinistä humalantilantutkimusta ja puhalluskoetta lukuun ottamatta saa olla saapuvilla muita eri sukupuolta olevia. (PKL 8:33.3.)

Laissa on määritelty ne tilanteet, joissa sukupuolisääntöä ei tarvitse huomioida henkilöön kohdistuvissa etsinnöissä. Laissa ei ole määritelty erikseen ruutisavunäytteen ottamisesta, joten siinä tulee noudattaa sukupuolisääntöä. Tämä siitäkin huolimatta, että ruutisavunäytteen ottaminen on verrannollinen DNA-näytteeseen ja puhalluskokeeseen. (Rantaeskola 2014, 288.)

Poliisilain (PoL, 872/2011) 2 luvun 12 § määrittää erikseen turvallisuustarkastuksen suorittamisesta. Siinä määritetään, että poliisilla on kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen, säilöön ottamisen ja muun henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä oikeus tarkastaa, mitä tarkastuksen kohteella on vaatteissaan tai muuten yllään. Lisäksi poliisilla on oikeus tarkastaa mukana olevat tavarat sen varmistamiseksi, ettei tarkastettavalla ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla voisi vaarantaa itseään tai muita. Poliisi voi virkatehtävän suorittamisen yhteydessä tehdä henkilölle tarkastuksen myös muussa tapauksessa, mikäli se on perustellusta syystä tarpeen poliisin työturvallisuuden ja virkatehtävän suorittamisen varmistamiseksi. (PoL 2:12.)

Yleisin tapa suorittaa turvallisuustarkastus on käsin tunnustelu. Se sisältää tarkastettavan vaatteiden ja mukana olevien tavaroiden tarkastamisen. Tarkastaminen suoritetaan päällisin puolin. Säännökseen sisältyy muun muassa hienotunteisuusperiaate, eli tarkastettavaa on kohdeltava asianmukaisesti, tarkastuksessa tulee huomioida tarkastettavan ikään, terveydentilaan sekä häveliäisyyteen liittyviä tekijöitä. Häveliäisyydellä tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että mikäli tilanne sen mahdollistaa, niin turvallisuustarkastuksen toimittaa samaa sukupuolta oleva poliisi. (Rantaeskola 2014, 91.)

3 AINEISTON KERUU JA ANALYSOINTI

3.1 Aineiston keruu

Haimme helmikuussa 2021 tutkimuslupaa Helsingin poliisilaitokselta. Tutkimuslupa (POL-2021-15050) myönnettiin huhtikuun 2021 alussa. Tutkimusluvan yhteydessä meille määrättiin Helsingin poliisilaitokselta vastuuhenkilö sekä yhteyshenkilö, joihin olimme yhteydessä. Heti tämän jälkeen aloimme rekrytoida haastateltavia.

Haastattelupyyntöjä lähetimme aluksi noin kahdellekymmenelle naispuoliselle poliisille Helsingin poliisilaitoksen kentällä työskentelevistä poliiseista. Tavoitteenamme oli saada tutkimukseemme viidestä kymmeneen haastateltavaa. Saimmekin vastaukset seitsemältä poliisilta, jotka suostuivat haastatteluun.

Valmistelimme haastatteluja varten kolme teemaa ja teemoihin liittyvät kysymykset. Varasimme kuitenkin haastatteluihin aikaa myös mahdollisille muille huomioille ja syntyvälle keskustelulle. Toivoimme saavamme aikaan avointa keskustelua naispoliisien kokemuksista. Teemahaastattelun haastattelurunko on tämän työn liitteenä (Liite 1).

Haastattelut päädyimme pitämään covid-19-pandemian vuoksi etänä. Lähtökohtaisesti ehdotimme haastattelua käytäväksi videoyhteydellä Teams-sovelluksella, mutta kerroimme kuitenkin haastattelun sopivan myös puhelimitse. Kaikilla haastateltavilla ei ollut Teams-sovellusta, joten he kokivat mielekkäämmäksi suorittaa haastattelun puhelimitse. Päädyimme suorittamaan neljä haastattelua videoyhteydellä ja kolme puhelimitse.

Harkitsimme aiemmin ryhmähaastatteluja, mutta hylkäsimme vaihtoehdon. Ryhmähaastattelujen hylkäämiseen johti aikataululliset sekä tekniset haasteet johtuen etäyhteydestä. Vielä edellä mainittuja enemmän vaikutti se, että koimme yksilöhaastattelujen olevan kokonaisuuden kannalta parempi ratkaisu, jotteivat muut haastateltavat vaikuta siihen, mitä toiset sanovat, haluavat sanoa tai uskaltavat sanoa.

Kaikki haastattelut järjestettiin kolmen viikon aikana. Haastattelut äänitettiin ja litteroitiin. Litteroimme jokaisen haastattelun heti haastattelupäivänä. Näin jokaiseen haastatteluun ja sen litterointiin oli mahdollista perehtyä ja syventyä muutama päivä rauhassa ennen seuraavaa haastattelua. Kokonaisuudessaan haastatteluista saatu aineisto oli runsasta, sillä haastateltavat toivat hyvin esille mielipiteensä sekä kattavat kokemuksensa aihepiiristä.

3.2 Aineiston analysointi

Aloitimme aineiston analysoinnin litteroinnilla. Litteroimme haastattelut sanatarkasti, jottei mitään olennaista jää huomioimatta. Litteroinnin jälkeen perehdyimme aineistoon lukemalla. Aineiston tulkinnan ja analysoinnin suoritimme aineistolähtöisesti, täysin aineiston pohjalta.

Aineiston analysointimenetelmänä käytimme teemoittelua ja laadullista sisällönanalyysiä. Järjestelimme aineiston eli haastattelujen litteroinnit selkeämmiksi asiakokonaisuuksiksi tekstinkäsittelyohjelmalla. Kokosimme haastateltavien vastauksista yhteenvedon, johon lisäsimme aina kysymys kerrallaan jokaisen haastateltavan vastaukset tiivistettynä. Tässä vaiheessa nostimme esille haastatteluista suoria lainauksia, joita halusimme liittää opinnäytetyöhömmä elävöittämään tulosten kuvausta.

Teemoittelun jälkeen analysoimme saamiamme tuloksia suhteessa tietopohjaan, jota olimme jo aiemmin keränneet. Aiemmin kerätyn tietopohjan jatkoksi etsimme vielä uutta tietopohjaa haastatteluissa hankitun aineiston innoittamana. Lisää tietopohjaa kerättyämme analysoimme saamiamme tuloksia myös suhteessa tähän tietoon. Analysoidessamme haastatteluissa hankittua aineistoa suhteessa tutkittuun tietoon keskityimme erityisesti yhtäläisyyksien ja erojen etsimiseen.

Analysointivaiheessa haastateltavien vastaukset jaoteltiin ja niihin viitattiin ilmauksilla H1-H7. Jättimme kuitenkin tutkimuksen tuloksista erillisen erittelyn pois, sillä emme nähneet siitä olevan suurta hyötyä, sekä halusimme varmistaa tällä haastateltavien anonymiteetin. Analysointia tehtyämme siirryimme kirjoittamaan saatuja tuloksia sekä analyysiä varsinaiseen opinnäytetyöhön. Kirjoitimme opinnäytetyöhön auki sekä tulokset että tulosten analysoinnin suhteessa tutkittuun tietoon. Lopuksi kävimme vielä kerran läpi jokaisen haastattelun litteroinnin, ja varmistimme, ettei mitään tärkeää ole jäänyt mainitsematta.

4 TULOKSET

4.1 Taustan merkitys työssä vaadittuun toimintakykyyn

Ensimmäisen teeman tarkoituksena oli selvittää, kuinka haastateltavat kokevat taustan vaikuttavan työssä vaadittuun toimintakykyyn. Haastateltavien liikunnallista taustaa kartoitettiin muun muassa kysymällä, millainen liikunnallinen tausta haastateltavilla on ollut ennen poliisin uraa ja millainen se on tällä hetkellä.

Haastateltavat ovat toimineet poliisin virassa puolestatoista vuodesta vajaaseen kahteenkymmeneen vuoteen. Haastateltavat työskentelevät tai ovat työskennelleet Helsingin poliisilaitoksella valvonta- ja hälytyssektorilla, joko alipäällystön tai miehistön tehtävissä.

Kaikilla haastateltavilla oli jonkinnäköistä urheilullista taustaa. Kolmella heistä oli ollut kilpaurheilu-taustaa ennen poliisin uraa. Kaikki kolme olivat lopettaneet kilpaurheilu-uransa joko juuri ennen poliisin uraa tai sen alussa. Yksi haastateltavista oli aloittanut urheilun kilpatasolla poliisiuransa aikana. Kaksi haastateltavaa mainitsi, ettei kilpaurheilu-ura ja vuorotyö ole paras yhdistelmä. Kahdella haastateltavista oli fyysinen työ taustalla ennen poliisin uraa tai vielä poliisin uran alussakin.

”Huippu-urheilu ja kenttätyö, vuorotöiden takia, ei välttämättä oo se kaikista paras yhdistelmä.”

”En oo varsinaisesti ollu mikään semmone urheilija missään vaihees.”

Haastateltavat olivat lähes kaikki yhtä mieltä siitä, että taustalla on jonkinnäköistä vaikutusta heidän toimintakykyynsä poliisin uralla. Haastateltavat, joilla oli fyysistä työtä taustallaan, olivat sitä mieltä, että se on vaikuttanut positiivisesti heidän toimintakykyynsä. Kaksi haastateltavaa oli sitä mieltä, että hyvä fyysinen kunto on edellytys kentällä työskentelylle. Mainittiin myös, ettei kentällä oikeastaan montaa sellaista poliisia työskentele, jotka ei jotain liikuntaa harrastaisi. Ilmi tuli hyvän fyysisen kunnan vaikutus itseluottamukseen ja itsetuntoon.

Yksi haastateltava koki, ettei sillä ole juurikaan väliä, onko huippu-urheilija vai pitääkö vain huolta kunnostaan. Kaksi haastateltavaa mainitsi, etteivät he ole koskaan urheilleet erityisen paljon eivätkä tavoitteellisesti. He olivat sitä mieltä, ettei heidän taustansa ennen poliisiopintoja vaikuta heidän tämänhetkiseen työkykyynsä millään tavalla. He kertoivat aloittaneensa voimaharjoittelun kunnolla vasta kun tähtäsivät poliisikoulun pääsykokeisiin.

”Onhan siinä aina etu tietenkin, jos on hyvässä kunnossa. Ei oo tietenkään tarkoitus olla missään fitnesskunnossa.”

Neljä seitsemästä haastateltavasta nosti esille fyysisen hyvinvoinnin vaikutuksen erityisesti vuorotyössä jaksamiseen. Kaikki neljä olivat sitä mieltä, että nimenomaan fyysisen kunnon ylläpito, rutiinit, syöminen, nukkuminen ja ylipäättään terveelliset elämäntavat vaikuttavat kaikki yhdessä fyysiseen hyvinvointiin, joka vaikuttaa vuorotyössä jaksamiseen. Esille nostettiin myös terveellisenä ja hyvänä tapana töissä kertyvien paineiden purkaminen urheiluun, sillä poliisin työ on myös henkisesti raskasta. Vuorotyötä tekevillä onkin todettu päivätyötä tekeviä enemmän stressiä, hermostuneisuutta ja kroonista väsymystä (Työterveyslaitos, Vuorotyö, luettu 16.4.2021).

Kaikkien haastateltavien liikuntatottumukset olivat muuttuneet ainakin jollain tasolla heidän poliisin uransa aikana. Kaksi vastaajista koki, että liikuntatottumukset olivat muuttuneet vain niiltä osin, että tekemistä on joutunut hieman keventämään loukkaantumisten takia. Kaikkien muiden haastateltavien liikuntatottumukset olivat kuitenkin muuttuneet huomattavasti. Esille nousi jo aiemminkin mainittu kilpaurheilun poisjänti. Tämän lisäksi mainittiin keuhonhuollon korostumisesta sekä liikunnan painottumisesta lähinnä kuntosaliharjoitteluun, aiempien monipuolisten lajiharrastusten sijaan. Kaksi haastateltavaa kertoi kiinnostävänsä urheilussa erityistä huomiota sen riskittömyyteen. He ovat erityisesti yrittäneet välttää vammoja poliisikouluun pääsyn jälkeen ja ovat joko vaihtaneet lajia tai harrastavat samaa lajia aiempaa varovaisemmin. Esille nousi myös poliisin ammatissa liikunnallisten kollegojen ympäröimänä olemisen vaikutus omaan liikunnallisuuteen positiivisesti.

Yksi haastateltavista nosti esille fyysisen toimintakyvyn vaikutuksen olevan suuri myös psyykkiseen toimintakykyyn. Myös kaksi muuta haastateltavaa, joiden haastatteluissa aihe tuli esille, olivat sitä mieltä, että fyysisellä ja psyykkisellä toimintakyvyllä on ehdottomasti selkeä yhteys. Psyykkisen hyvinvoinnin ja liikunnan välistä yhteyttä onkin tutkittu. Tutkimuksiin perustuu tulkinta, että ihmisen kehon liikuttaminen liikuttaa myös mieltä (Liukkonen ym. 2013, 236).

”Liikunnallisuus vaikuttaa fyysisen hyvinvoinnin lisäksi henkiseen hyvinvointiin, että kyllä se on sellainen kokonaisuus.”

”Mä oon sitä mieltä, et toki se fyysinen toimintakyky on tosi tärkeä meidän ammatissa, mut vähintään yhtä tärkeä on se psyykinen toimintakyky.”

”Kyllä se vaan niin on, että puhtaasti sillä fyysisellä toimintakyvyllä ei kyllä kovin pitkälle meidän ammatissa mennä.”

”Kyllä sitä henkisesti voi paremmin, mitä paremmassa fyysisessä kunnossa on. Ja tää työ vaatii todella paljon henkistä kanttia, et kyllä se kannattaa pitää omasta kunnosta huolta.”

4.2 Kokemus oman toimintakyvyn riittävydestä ja työtehtävien vaativuudesta

Toisen teeman tarkoituksena oli selvittää, kuinka haastateltavat ovat kokeneet oman fyysisen toimintakykynsä riittävän työtehtävissään sekä millaiseksi he ovat kokeneet työtehtävien vaativuuden. Lisäksi selvitettiin, mitä mieltä haastateltavat olivat naispoliisipartioista. Naispoliisipartiolla tarkoitamme partiota, jossa on kaksi naispuolista partionjäsentä.

Haastateltavat kokivat poikkeuksetta oman fyysisen toimintakykynsä hyväksi tai ihan hyväksi sekä riittäväksi kenttätoimintaan. Yksi haastateltava totesi, ettei kukaan mihinkään yliluonnolliseen kuitenkaan pysty, vaan jossain vaiheessa tulee fysiikka vastaan.

”Naisellahan toi pieni fyysinen koko vaikuttaa tietysti, jos tulee vaikka painitilanteita, mut siihen ei oikeen pysty ite vaikuttaa. Ei auta munkin syöminen.”

”Mä oisin lähteny tuolt kentält menee, jos mul tulis semmonen olo, et mä en niinku pärjää.”

”Mä pärjään sillä, mitä mul on, mä luotan siihen. Ja mä sit pärjään sillä, et mulla menee ne askeleet taaksepäinki, jos tuntuu siltä, et en mä lähe niinku rynnii.”

”Mä ymmärrän sen, et mitä mä naisena pystyn, ja et mihin mä voin pystyy, ja mitä mun ei kannata ees yrittää.”

Yksi haastateltavista oli vahvasti sitä mieltä, että hänen kuntonsa on parempi kuin monilla hänen ikäisillään. Tämä tukee Konttisen ym. (2011) tutkimuksen havaintoja, joiden mukaan muun muassa Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen työntekijöiden fyysinen kunto on ollut parempi verrattaessa sitä koko väestöön. Naispoliisien fyysisen kunnan on katsottu olevan koko naisväestön vertailussa selkeästi parempi.

”Oon varmasti paremmassa kunnossa kuin moni ikäiseni.”

Yksi haastateltava otti puheeksi poliisin työkuntotestit. Hänen mielestään testit eivät mittaa millään tavalla fyysistä kuntoa. Hän oli sitä mieltä, että työkuntotestit vaatisivat ehdottomasti päivitystä. Hän totesi, että esimerkiksi polkupyöräergometritestiä voi kiertää, ja sen voi reputtaa esimerkiksi, jos on

ylikunnossa. Poliisien työkontotestauksesta ohjeistaa Poliisihallitus. Tällä hetkellä poliisin työkontotesteissä mitataan kestävyyskuntoa, maksimaalista hapenottokykyä, lihaskuntoa, liikkuvuutta, sekä mitataan kehonkoostumusta. Nämä suoritetaan submaksimaalisella polkupyöräergometritestillä tai Cooperin testillä, puristusvoimatestillä, pystypunnerruksella, istumaannousulla, selän sivuun taivutuksella ja toistokyykyllä. Kehonkoostumus arvioidaan painoindeksillä ja mittaamalla vyötärönympäryys tai jollain muulla luotettavalla menetelmällä. (Poliisihallituksen määräys 2020/2013/4693.)

Haastateltavilta kysyttiin, millaiseksi haastateltavat kokevat oman toimintakykynsä suhteessa miehiin. Yksi haastateltava ei kokenut olevansa miehiä heikompi, vaikka totesi miesten yleensä olevankin fyysisesti isompia. Haastateltava toi esille, että kuitenkin myös häntä pienempiä miehiä on poliisissa. Haastateltava oli sitä mieltä, ettei kokenut olevansa heikompi vain siksi, että on nainen. Toinen haastateltava sanoi, ettei ollut niinkään pistänyt merkille eroa miesten ja naisten fyysisen toimintakyvyn välillä, vaikkakin miehet ovat lähtökohtaisesti vahvempia ja omaavat enemmän ruumiinmassaa.

”En mä oo kokenu, et mä mitenkää oisin huonompi tai jotenki heikompi sen takia, että mä oon nainen tai pienempi.”

Kuusi seitsemästä haastateltavasta kuitenkin koki lähtökohtaisesti miesten olevan fyysisesti etulyöntiasemassa verrattaessa naisiin, mutta tämänkin olevan yksilökohtaista. Kolme heistä totesi, että naiset vain yksinkertaisesti ovat miehiä heikompiä. Nämä kokemukset ovat yhteydessä tutkittuun tietoon. Naisilla lihaksiston osuus kehosta on miehiä noin 10 prosenttia pienempi, ja naisten lihasvoiman puolestaan katsotaan olevan noin 20 prosenttia pienempi kuin miehillä. Myös naisten on mahdollista kasvattaa lihasmassaansa huomattavasti, vaikkakin naisen ja miehen treenatessa saman verran ei naisten lihaksista kasva yhtä suuria kuin miesten. (Mero ym. 2004, 469, 471.) Tämän lisäksi naisten maksimaalinen hapenottokyky on noin 30 prosenttia miehiä pienempi, mutta suhteutettaessa kehonpainoon noin 20 prosenttia pienempi (Mero ym. 2004, 105).

”Ei sitä varmaa kukaan voi kiistää, että miehet nyt on fysiologisilta ominaisuuksiltaan meihin naisiin verrattuna etulyöntiasemassa.”

Esille tuotiin ajatuksia naisten lähtökohtaisesti pienemmän koon vaikutuksista sekä siitä, että fyysinen toimintakyky koettiin huonommaksi suhteessa keskiarvomiehiin. Naiset ovatkin tutkitun tiedon mukaan arviolta 13–15 senttimetriä miehiä lyhyempiä. Tämän lisäksi naisten raajat ovat miesten raajoja 10 prosenttia lyhyempiä. (Mero ym. 2004, 469.) Yksi haastateltava painotti, ettei naisten heikompi fyysinen toimintakyky saa kuitenkaan olla este työnteolle.

”Mä uskon, että mä oon paremmassa kunnossa varmasti kuin osa meidän miehistä.”

Kaikki haastateltavat kokivat, että pystyvät suorittamaan työtehtävänsä. Moni haastateltava kuitenkin painotti sitä, että lähes aina mukana on partiokaveri, ja tilanteissa harvoin on täysin yksin, jolloin kyse ei ole työtehtävien suorittamisesta yksin, vaan kaksin. Moni haastateltava lisäksi korosti sitä, että poliisin työ ei lähtökohtaisesti ole painimista tai muutenkaan fyysisesti erityisen raskasta, vaikka pitääkin pystyä toimimaan, kun paikka tulee. Kaksi haastateltavaa kertoi ”painimista” olleen 10–20-vuotisen uran aikana vain yhden käden sormissa laskettavia kertoja.

”Eihän me tuol tapella koko ajan. Eihän meillä se työnkuva oo mitään painii, vaan se enemmäki on sitä, et jos sä joudut painii tosi usein, ni sit sä teet jotain tosi paljo väärin.”

”Suu on ehkä se kaikkein tärkein väline, mikä on kenttäpoliisilla, että osaa puhua ihmisten kanssa.”

Haastateltavat painottivat, että poliisin työ on niin paljon muutakin kuin fyysisiä tilanteita. Tätä ajatusmaailmaa tukee myös Pihlajikon (2001, 60) tutkimus, jossa tuotiin esille, ettei puhtaan voiman merkitys poliisin työssä olekaan niin suuri kuin sen on luultavasti ajateltu olevan. Myös Pihlajikon tutkimuksessa painotettiin partiokaveria, apuvälineitä sekä taktiikoita. Näiden ansiosta fyysinen voima ei ole kaiken keskipiste. Tämän lisäksi Soinisen (1995, viitattu teoksessa Vuorensyrjä 2012, 24) kirjallisuuskatsauksessa jo vuonna 1995 todetaan, että poliisin työ on pääosin kevyttä, vaikka siihen sisältyykin hetkellisiä, koviakin kuormitushuippuja.

”Ei mulla ainakaa vielä oo tullu yhtää semmosta tilannetta vastaa, missä en mielestäni olisi pärjännyt. Toki on ollut sellaisia, että en olis yksin pärjännyt. - - En koe, että se on ongelma.”

Haastateltavien keskuudessa ei oltu koettu tilanteita, joissa haastateltavat olisivat tunteneet, etteivät he olisi pärjänneet fyysisesti. Haastateltavat kuitenkin painottivat etenkin partiokaverin osuutta siinä, ettei lähtökohtaisesti tarve olekaan pärjätä yksin, vaan yhdessä. Partiokaverin lisäksi esille nostettiin voimankäyttövälineiden, taktiikoiden, tukipartioiden sekä puhumisen tärkeys. Kaksi haastateltavaa kuitenkin kertoi, että olivat joskus joutuneet miettimään, että mitähän nyt tehdään, kun on esimerkiksi jouduttu painimaan isokokoisien miehen kanssa.

”Onni on, että sit jos fysiikka ja taito loppuu kesken, niin sit löytyy vyöltä aina jotain jeesii siihen tilanteeseen.”

”Ei mul ainakaa oo tullu tilanteita, et mä olisin jääny jotenki jalkoihi.”

”Pitää löytää se oikee toimintatapa siihen kyseiseen tilanteeseen.”

”Ei oo tullu sellasia tilanteita, että mä oisin kokenu, että mä oon jotenki pulassa, tai että mä en pärjäis.”

Haastateltavilta kysyttiin, mitä mieltä he ovat naispoliisipartiosta. Haastateltavien mielipiteet jakautuivat selkeästi. Neljä haastateltavaa oli sitä mieltä, että naispoliisipartio on työturvallisuusriski, eivätkä he nähneet naispoliisipartiossa mitään hyötyjä. Mikäli naispoliisipartioita muodostettaisiin, oli yksi näistä haastateltavista sitä mieltä, että siinä tapauksessa olisi todella mietittävä, mille keikalle partiolla lähtee.

”Mua itteä jännittäis, jos mulla ois yleensä lähtökohtaisesti naispartiokaveri.”

”Mä oon ite sitä mieltä, et en lähde kyllä.”

Yksi haastateltava puolestaan totesi, ettei naispoliisipartioita ole tarkoitus muodostaa, sillä se ei palvele kokonaisuutta. Mikäli naispoliisipartioita kuitenkin muodostuu, ei se hänen mielestään ole väärin. Hän koki, ettei naispartiossa ole ongelmaa, kunhan molemmat tiedostavat omat toimintakykynsä rajat.

”Siinä kohtaa, ku on naispoliisipartio, ni korostuu se poliisitoiminnan ydin, eli se, et tiedostetaan ne omat vahvuudet, mutta erityisesti tiedostetaan omat heikkoudet.”

”Mä en koe sitä minkään näkösenä ongelmana niin pitkään, kun partion molemmat naiset tiedostaa sen, että mitkä on ne oman toimintakyvyn rajat.”

”Siinä kohtaan, kun kaks naispoliisia on partiossa, ni pitää erityisesti tiedostaa sen fyysisen toimintakyvyn puolelta ne heikkoudet.”

Kaksi haastateltavaa kuitenkin kokivat naispoliisipartion olevan hyvä asia, eivätkä nähneet siinä juurikaan haittoja. He olivat sitä mieltä, että naispoliisipartiolla on ollut lähinnä positiivisia vaikutuksia. Naispoliisipartio on aiheuttanut hilpeyttä, eikä partiota ole välttämättä koettu niin suurena uhkana kuin miespartiota. Kyseiset haastateltavat totesivat kuitenkin, että käyttäisivät mieluummin mies-nais-partiota. Tällöin myös sukupuolisääntöä olisi helpompi toteuttaa. Haastateltavat painottivat, ettei kyse ole mistään fyysiseen toimintakykyyn liittyvästä. Haastateltavien mainitsema sukupuolisääntö koskee

muun muassa pakkokeinolaissa (PKL, 806/2011) määriteltyä henkilöntarkastusta, jossa tarkastettavan henkilön kehoa kosketetaan käsin tai ruumiilliseen koskemattomuuteen puututaan muulla vastavalla tavalla (PKL 8:33:3). Poliisilain (PoL, 872/2011) määrittämässä turvallisuustarkastuksessa puolestaan ei ole erikseen määritelty tarkastuksen suorittajan sukupuoleen liittyviä tekijöitä, joten tarkastuksen suorittaja voi olla myös eri sukupuolta tarkastettavan kanssa (PoL 2:12).

Lisäksi kolme haastateltavista toi esille eri kulttuurien vaikutuksen naispoliiseihin suhtautumiseen. He nostivat esille, että kaikissa kulttuureissa naisia ei arvosteta kuten miehiä. He ajattelivat tämän muodostavan ongelmia, mikäli naispoliisipartio kohtaa miehen, joka edustaa tällaista kulttuuritaustaa. Yksi haastateltava oli sitä mieltä, että kyse ei ole niinkään siitä, etteivätkö naiset pärjäisi, vaan siitä, mitä odotuksia haalaripukuisiin poliiseihin saattaa kohdistua.

”Jostain syystä, ku ihminen laittaa ne poliisin haalarit päälle, niin muodostuu tietynlaisia odotuksia.”

Yksi haastateltavista toivoi, että poliisiin tulisi yhä enemmän naisia, sillä naisia on poliisissa edelleen liian vähän. Toinen haastateltava puolestaan kertoi, että on hänen mielestään huolestuttava suuntaus, että poliisikouluun pääsijöistä puolet on naisia. Vuonna 2020 poliisikoulun aloittaneista opiskelijoista noin 40 prosenttia oli naisia (Poliisiammattikorkeakoulu, Tilastotietoa hakijoista, luettu 9.1.2021). Haastateltava koki, että Poliisiammattikorkeakoulun pääsykokeiden fyysistä osuutta on helpotettu todella paljon esimerkiksi poistamalla nukenkanto pääsykokeista. Toisaalta taas äidinkieltä on painotettu. Haastateltava koki tämän luultavasti olevan syynä sille, että nykyään naisia pääsee huomattavasti enemmän poliisikouluun aiempaan verrattuna. Poliisiammattikorkeakoulun pääsykokeiden fyysisiin testeihin kuuluukin nykyään kestävyyskoe, ketteryyskoe, leuanveto/ylätalja ja penkkipunnerrus (Poliisiammattikorkeakoulu, Fyysinen testi, luettu 17.04.2021). Pääsykokeiden pisteytyksessä kirjallisen kokeen painoarvo on 30 prosenttia, kun taas fyysisten testien 20 prosenttia (Poliisiammattikorkeakoulu, Valintakoe, luettu 17.04.2021). Nukenkanto on pääsykokeista poistunut vuonna 2016 (Lepaus & Riekkö 2018, 11).

”Kyllähän tää tosi patriarkaalinen organisaatio edelleen on, vaik ei ulkoisesti haluta sitä sanoo, mutta kyllä se tääl sisällä vaan on semmonen miesten maailma.”

”Mä toivon, et naiset uskaltaa tehdä näit juttuja ja uskaltaa edetä uralla myös poliisissa.”

”Tää on vähän huono suuntaus sen takia, koska tavallaa ketä tahansa pääsee kentälle.”

Lähes puolet haastateltavista oli sitä mieltä, että miespuolisia poliiseja on oltava kentällä töissä tietty määrä. Etenkin yksi haastateltava koki, että naisia ei pitäisi kentällä olla liikaa, vaan esimerkiksi ryhmästä miehiä olisi hyvä olla noin kolme neljäsosaa. Hän toi esille myös maakunnissa olevien poliisien määrän. Hänen mielestään maakunnissa poliisien määrää tulisi lisätä, jotta myös naisten määrä kentätöissä voisi lisääntyä. Suomessa poliisien määrä suhteessa asukaslukuun onkin Euroopan unionin pienin, sillä yksi poliisi on vastuussa noin 800 suomalaisen turvallisuudesta (Poliisi, viitattu teoksessa Tikkanen & Aapio 2017, 51).

”Mä oon sitä mieltä, että naisia ehdottomasti tarvitaan, mutta mä katson, että mun mielestä kenttätoiminta on semmonen, missä tarvitaan enemmän miehiä. Naiset ehkä sitte voi loistaa paremmin meidän tutkinnan hommissa.”

”Liika on liikaa.”

Haastateltavien näkemys naispoliisipartioista erosi hieman Huotarin (2019, 47) vuoden 2018 tasa-arvotutkimuksessa saaduista tuloksista. Viisi seitsemästä haastateltavasta oli sitä mieltä, että työskentelee mieluummin mies- kuin naispoliisin kanssa. Tasa-arvotutkimuksessa puolestaan 37,4 prosenttia naispoliiseista vastasi työskentelevänsä mieluummin mies- kuin naispoliisin kanssa, ja 15,9 prosenttia vastasi, että ei työskentele mieluummin mies- kuin naispoliisin kanssa. Loput 46,7 prosenttia eivät osanneet sanoa.

Huotarin (2019, 47) tasa-arvotutkimuksessa 15,9 prosentin ”ei” -vastaus oli tulkittu niin, että poliisi työskentelisi mieluummin naispoliisin kanssa. Mielestämme kysymyksen voi kuitenkin ymmärtää niin, että vastatessaan ”ei”, tarkoittaa, että ei työskentele erityisesti mieluummin miespoliisin kanssa, eli työskentelee mieluummin naispoliisin kanssa tai partiokaverilla ei ole väliä. Joka tapauksessa vain 37,4 prosenttia naispoliiseista oli sitä mieltä, että työskentelisi mieluummin miespoliisin kanssa. Haastateltavistamme taas yli puolet oli tätä mieltä. Huomioitavaa on myös, että tasa-arvotutkimukseen osallistuneet vastaajat eivät välttämättä työskennelleet hälytys- ja valvontasektorilla, kuten haastatelimamme naispoliisit. Tutkimukseen osallistuneet henkilöt ovat voineet työskennellä missä tahansa muissakin poliisin tehtävissä, kuitenkin poliisitaustaisina.

4.3 Kokemus muiden suhtautumisesta naiseen poliisina

Viimeinen teema oli kokemus muiden suhtautumisesta naiseen poliisina. Tämän teeman perimmäinen tarkoitus oli selvittää, kuinka naispoliisit kokevat heihin suhtauduttavan. Tavoitteena oli selvittää

asiakkaiden sekä kollegoiden suhtautumista naispoliisiin, suhtautumisen mahdollista muutosta vuosien aikana, sekä sitä, vaikuttaako poliisitehtävien jakoon se, että partion jäsenenä on nainen.

Lähes kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että asiakkailta ei ole juuri koskaan tullut mitään negatiivisia kommentteja liittyen siihen, että he ovat naispuolisia poliiseja. Kommentit ovat olleet lähinnä positiivisia. Yksi haastateltava kuitenkin kertoi asiakkailta tulevan kommenttia lähes joka työvuorossa, mutta kommenttien olevan jotakuinkin vain asiakkaiden hermostumista.

”Se nyt on, et joskus huoritellaan, mut taas äijiä homotellaan. Se nyt on semmosta, että ei välttämättä henkilöidy muhun itteeni.”

”Pari kertaa on ollu semmonen tilanne, et tosi aggressiivinen asiakas on sanonu ihan suoraan, et häntä vituttaa ihan älyttömästi, mut hän ei viitti naisia lyödä.”

Lähes kaikki haastateltavat kokivat, etteivät olleet saaneet osakseen lainkaan negatiivisia kommentteja kollegoiltaan. Yksi haastateltava kuitenkin kertoi, että on joitain käytänteitä, joissa toimitaan eri tavalla hänen kohdallaan, koska hän on nainen. Yksi haastateltavista toi esille, että oli etenkin uransa alussa kokenut työttölyä ja jopa seksuaalista häirintää. Vuoden 2018 tasa-arvotutkimukseen (2019, 50, 51, 53) vastanneista naispoliiseista hieman yli puolet oli kohdannut viimeisen kahden vuoden aikana vähintään kerran seksististä kielenkäyttöä tai eleitä. Kolmasosa naispoliiseista oli saanut ei-toivottuja seksuaalisia vihjailuja, viestejä tai ehdotuksia. Neljäsosan henkilökohtaista tilaa oli loukattu, häntä ei oltu väistetty, tai häntä oli kosketeltu ja halailtu vaston hänen tahtoaan. Yksi kahdestakymmenestä tutkimukseen vastanneesta poliisista oli kokenut fyysistä kähmintää tai seksuaaliseen tekkoon pakottamista. Tasa-arvotutkimuksessa huomattavasti suurempi osa tutkimukseen osallistuneista oli siis kokenut seksuaalista häirintää työssään kuin tähän tutkimukseen osallistuneista. Tässä tutkimuksessa haastateltavilta ei kuitenkaan kysytty suoraan seksuaalisesta häirinnästä, joten tulokset eivät ole vertailukelpoisia. Tasa-arvotutkimuksessa noin kaksi kolmasosaa heistä, jotka olivat kokeneet seksuaalista häirintää, kertoivat kokeneensa sitä nimenomaan kollegojensa taholta, ja vain yksi kolmasosa oli kokenut seksuaalista häirintää asiakkaiden taholta.

”Ihan tasavertasena työyhteisön jäsenenä on otettu vastaan. Tietysti siihen vaikuttaa ihan henkilön kaikki muutki ominaisuudet, että miten se otetaa työyhteisössä vastaan, että oma paikka pitää tietysti aina ansaita.”

Neljä haastateltavaa nosti esille, että naisen on todistettava arvonsa eri tavalla kuin miehen. Haastateltavilta tuli kuva, että taitaa olla kaikkien tiedossa oleva fakta poliisiorganisaatiossa, että edelleen

naisen tullessa organisaatioon on hänen näytettävä olevansa paikkansa arvoinen. Naisen on tehtävä enemmän töitä oman osaamisensa todistamisen eteen kuin miehen. Myös Huotarin (2019, 83–84) tasa-arvotutkimuksessa moni naispoliiseista oli tuonut esille kyseisen asian. He kokivat, että heidän on todistettava omaa arvoaan sekä kykyjään uudelleen ja uudelleen.

Esille Huotarin (2019, 84) tasa-arvotutkimuksessa nousi myös se, että naisten virheisiin suhtaudutaan usein sukupuolen kautta. Miesten virheiden ajatellaan johtuvan kokemuksesta, vahingosta tai persoonasta, mutta naisten virheen katsotaan lähtökohtaisesti johtuvan sukupuolesta. Tämä sama asia nousi esille myös tutkimuksessamme, kun yksi haastateltavista kertoi, että naisten virheisiin suhtaudutaan huomattavasti jyrkemmin ja naisten on paljon vaikeampi saada virheitään anteeksi kuin miesten.

Haastateltavamme ovat tehneet poliisin töitä puolestatoista vuodesta vajaaseen kahteenkymmeneen vuoteen. Haastateltavamme osasivat siis hyvin kertoa suhtautumisen kehityksestä jo pidemmällä aikavälillä. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että naisiin suhtautuminen poliisiorganisaatiossa on selvästi muuttunut vuosien saatossa. Tämä siitäkin huolimatta, ettei suhtautuminen ollut erityisen huonoa myöskään heidän aloittaessaan poliisiuraansa. Haastateltavat mainitsivat syiksi naisten määrän kasvun poliisiorganisaatiossa, ja etenkin kenttätoiminnassa sekä vanhan koulukunnan poliisien jäämisen eläkkeelle. Myös Lagerkransin (2018, 71) pro gradu -tutkielmassa tuli ilmi, että nykyään sukupuoleen ei niinkään kiinnitetä huomiota, sillä naispoliisien määrä on suurempi kuin aiemmin.

Moni haastateltavistamme oli sitä mieltä, että naisiin suhtautuminen tulee varmasti parantumaan myös tulevaisuudessa, sillä vanhemmat poliisit jäävät eläkkeelle, ja tilalle tulee yhä enemmän poliiseja eri taustoista. Tasa-arvotutkimuksessaan Huotari (2019, 6) on kuitenkin sitä mieltä, että on perusteetonta optimismia olettaa, että sukupolvien vaihtuminen ja aika ratkaisisivat naisten ja miesten eriarvoisuuteen liittyvät ongelmat. Haastateltavamme sekä tasa-arvotutkimukseen vastanneet naispoliisit puolestaan luottavat tähän muutokseen. Kuitenkin osa haastateltavista toi esille myös sen, että naisten on varmasti myös tulevaisuudessa osoitettava arvonsa ja ansaittava paikkansa toisin kuin miesten.

”Teet yhen virheen, ni miehille annetaan huomattavasti helpommin anteeks ku naisille. Niin se vaan on, mut se vaan pitää hyväksyy, et se on tosiasia, ja se ei tuu muuttuman ikinä.”

Moni haastateltava toi esille, että naisiin suhtautuminen on myös hyvin poliisilaitoskohtaista. Haastateltavat työskentelivät kaikki Helsingin poliisilaitoksella, mutta monella oli käsitys siitä, että muilla laitoksella suhtautuminen naisiin ei välttämättä ole yhtä positiivista ja avointa kuin Helsingissä, jossa naisia on jo pidemmän aikaa ollut enemmän verrattaessa moniin muihin poliisilaitoksiin. Tätä havaintoa tukee Huotarin (2019, 84) tasa-arvotutkimus, jossa moni poliisi oli myös sitä mieltä, että suhtautuminen naispoliiseihin on hyvin poliisilaitoskohtaista, ja vaihtelee suuresti.

Yksi haastateltava koki, että Helsingissä naisiin ja miehiin suhtaudutaan samalla tavalla, eikä sukupuoli vaikuta lähes mihinkään. Kyseisellä haastateltavalla oli aiempaa kokemusta toisesta poliisilaitoksesta, jossa hän koki naisia syrjittävän. Kyseisellä laitoksella naisten oli hyvin vaikeaa päästä kentälle töihin. Myös Huotarin (2019, 83) tasa-arvotutkimuksessa moni naispoliisi koki, että naisen on vaikeampi päästä hälytys- ja valvontasektorille töihin kuin miehen.

Haastateltavilla oli eri näkemyksiä siitä, kuinka sukupuoli vaikuttaa poliisitehtävien jakoon. Kaksi haastateltavaa oli sitä mieltä, että naispoliisin ollessa partion jäsenenä on sukupuolen osaltaan vaikuttava siihen, mille tehtävälle partio laitetaan, ja se vaikuttaakin. Heidän mielestään nainen partion jäsenenä on otettava yhtä lailla huomioon kuin myös esimerkiksi työharjoittelija partion jäsenenä. He korostivatkin, että kenttäjohtajan on tunnettava partionsa.

”Se on meidän kaikkien työturvallisuut, et tiedostetaan sukupuolesta riippumatta ne omat heikkoudet ja ne omat vahvuudet.”

”Kenttäjohtajan pitää tuntee ne partionsa ja tietää ne partionsa.”

”Kenttäjohtaja pystyy määräämään, ja hänen kuuluukin määrää oikeet henkilöt oikeelle paikalle.”

Neljä haastateltavaa puolestaan oli sitä mieltä, että tehtäviä ei ole mahdollista jakaa valikoiden partioidelle riippuen sukupuolesta, eikä sukupuolella tulisikaan olla merkitystä tehtäviä jaettaessa. Poikkeuksena esitettiin esimerkiksi seksuaalirikokset, joissa nainen on uhrina. Tällöin paikalle lähetetään usein partio, jossa on naispuolinen jäsen. Haastatteluissa tuli myös esille, että useasti on tilanteita, joihin tarvitaan naispoliisia paikalle. Tällaisiksi tilanteiksi haastateltavat mainitsivat esimerkiksi naisen riisuttamisen, joka on osa henkilöntarkastusta. Henkilöntarkastusta, jossa henkilön kehoon kosketaan käsin tai henkilön ruumiilliseen koskemattomuuteen puututaan muulla tavalla, ei saa suorittaa eri sukupuolta oleva henkilö (PKL 8:33.3).

”En mä usko, että siitä tietosesti normaalissa työtehtävässä mitenkään mietitään, koska jokaisen, joka tekee tätä työtä, niin pitää olla valmis myös siihen, että sieltä voi tulla ihan mitä vaan vastaan, oli sitten nainen tai mies.”

”Ei täällä ainakaan oo joutunu kokemaan sitä, et naista ei laitettas johonki, että on kyllä ihan saman arvosia ku miehetki.”

Yksi haastateltavista toi esille ihmetyksensä siitä, kuinka kenttäjohtajan kuljettaja on usein nainen. Hän pohti, voiko tämä johtua siitä, että ajatellaan, että saadaan yksi nainen pois kentältä ajamasta ”kovinta keikkaa”, sillä usein kenttäjohtaja ei ole ensimmäisenä lähdössä keikoille.

”Onko nainen sit parempi kuljettaa kenttäjohtajaa, sitä me voidaan miettiä.”

5 YHTEENVETO

5.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää naispoliisien kokemuksia fyysisestä toimintakyvystään kenttätoiminnassa. Tutkimuksessa haastattelujen kautta saatu aineisto tuotti kattavaa tietoa aiheesta. Aiheesta ei ole juurikaan aikaisempaa tutkittua tietoa, joten tämä tutkimus tuottaa uutta tietoa.

Ensimmäinen päätutkimuskysymys oli, onko taustalla vaikutusta työssä vaadittuun toimintakykyyn. Kaikilla haastateltavilla oli jonkinlaista urheilullista taustaa. Kahdella haastateltavalla oli taustaa fyysisestä työstä ennen poliisinuraa. Viisi seitsemästä haastateltavasta koki, että taustalla on suuri merkitys työssä vaadittuun toimintakykyyn. Kaksi haastateltavaa puolestaan koki, ettei taustalla ollut niinkään merkitystä. Enemmistö haastateltavista siis koki, että taustalla on merkitystä.

Toinen päätutkimuskysymys oli, millaiseksi naispoliisit itse kokevat fyysisen toimintakykynsä riittävyyden ja työtehtävien vaativuuden. Haastattelujen kautta saadut vastaukset olivat yhteneviä keskenään, ja haastateltavat kokivat fyysisen toimintakykynsä hyväksi tai ihan hyväksi. Jokainen haastateltava koki fyysisen toimintakykynsä riittäväksi työn vaatimiin tehtäviin. Esille nousi partiokaverin, voimankäyttövälineiden ja tukipartioiden apu sekä puhumisen tärkeys.

Toisena päätutkimuskysymyksenä olleeseen, oman fyysisen toimintakyvyn riittävyyteen liittyi myös kysymys siitä, millaiseksi naispoliisit kokevat fyysisen toimintakykynsä verrattuna miehiin. Haastateltavista enemmistö oli sitä mieltä, että miehet ovat pääsääntöisesti naisia fyysisesti vahvempia. Tähän teemaan liittyen haastateltavilta kysyttiin myös mielipiteitä naispoliisipartioista. Kolme seitsemästä oli sitä mieltä, ettei näe naispoliisipartioissa mitään hyötyä, ja neljä haastateltavaa mainitsi naispartion olevan työturvallisuusriski. Kaksi haastateltavaa puolestaan koki, että naispoliisipartiot ovat vain hyvä asia.

Kolmas päätutkimuskysymys oli, miten naispoliisit kokevat heihin suhtauduttavan töissä kollegojen ja asiakkaiden toimesta. Kuusi seitsemästä haastateltavasta oli sitä mieltä, että kollegojen suhtautuminen naispoliisiin on positiivista. Yksi haastateltava oli uransa alussa kokenut kollegojen puolelta negatiivista suhtautumista. Tutkimuksessa enemmistön mielipide oli, että kollegojen suhtautuminen on positiivista. Puolet haastateltavista koki kuitenkin naisten joutuvan tekemään miehiä enemmän töitä ansaitakseen arvostuksen ja paikkansa töissä. Lähes kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että asiakkaiden suhtautuminen on pääsääntöisesti vain positiivista. Kaksi seitsemästä mainitsi asiakkaiden kuitenkin ”huorittelevan” useasti.

5.2 Opinnäytetyöprosessin onnistuminen

Opinnäytetyömme päätarkoituksena oli selvittää naispoliisien kokemuksia fyysisestä toimintakyvystään poliisin kenttätoiminnassa. Tavoitteenamme olisi saada naispoliiseilta kokemuksia ja mielipiteitä heidän fyysisestä toimintakyvystään, sekä siitä, kuinka naispoliiseihin suhtaudutaan poliisin kenttätoiminnassa. Onnistuimme keräämään naispoliiseilta kokemuksia, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiimme.

Työssämme tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Tutkimusmenetelmän valinta oli mielestämme onnistunut. Kuten jo aiemminkin mainitsimme, olisi kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimusmenetelmällä saanut laajempia ja yleistettävämpiä tuloksia. Päätimme kuitenkin tässä tutkimuksessa keskittyä nimenomaan naisten kokemuksiin, ja syventyä niihin. Tavoitteenamme oli siis saada laadukasta aineistoa kokemuksista, ei niinkään laajaa ja pintapuolista yleistystä.

Kokonaisuutena koimme opinnäytetyömme sekä opinnäytetyöprosessin onnistuneen hyvin. Aina on tietenkin mahdollista parantaa ja tehdä asioita paremmin. Erityisen tyytyväisiä olimme valitsemaamme aiheeseen, jonka koimme erittäin mielenkiintoiseksi. Tämä teki opinnäytetyöprosessista mielenkiintoisen ja innostavan. Tutkimuskysymysten asettelu oli mielestämme hyvä. Haastattelurungon rakensimme päätutkimuskysymystemme ympärille teemoiksi. Saimme haastattelurungosta mielestämme hyvän kokonaisuuden, joka oli selkeästi jaettu kolmeen teemaan.

Haastattelujen litterointeja analysoidessamme huomasimme, että kysymys taustan vaikutuksesta fyysiseen toimintakykyyn oli mahdollista tulkita kahdella eri tavalla. Osa haastateltavista oli selkeästi tullut kysymyksen tarkoittavan taustaa ennen poliisin uraa, kun taas toiset tulkitsivat sen tarkoittavan taustaa tälläkin hetkellä. Tämä kysymys olisi pitänyt asetella paremmin, jottei mahdollisuutta tämän kaltaisiin tulkintaeroihin olisi syntynyt.

Opinnäytetyöprosessimme aikataulutusta ei ollut täydellinen tutkimusluvan yllättävän pitkän käsittelyajan takia. Tämä ei kuitenkaan tuottanut suurempia ongelmia prosessillemme. Saimme kerättyä laajasti tietopohjaa odottaessamme tutkimuslupaa Helsingin poliisilaitokselta. Tutkimusluvan saatuaamme meillä oli mahdollisuus keskittyä haastattelujen järjestämiseen, itse haastatteluihin, haastattelujen litterointiin sekä aineiston analysointiin. Lopulta meille jäi siis hyvin aikaa viimeistellä opinnäytetyötä haluamaamme muotoon.

5.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen tulosten tulisi olla luotettavia. Jo tutkimuksen alkuvaiheessa tulisi suunnitella tutkimuksen luotettavuuden varmistamista. Tutkija vaikuttaa aina tutkimusta tehdessä jollain asteella tutkittavaan. Tämä ongelma tulee esiin etenkin laadullisessa tutkimuksessa, kun tutkija ja tutkittava ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Laadullisessa tutkimuksessa käytetyssä haastattelussa ongelmana on myös ihmisen rajallinen muisti sekä asioiden kaunistelu. Tästä syystä onkin vaikeaa tietää, onko muistinvarainen, haastatteluilla saatu tieto luotettavaa. Useiden tietolähteiden käytöllä on mahdollista yrittää parantaa tiedon luotettavuutta. Mahdollisuus virheelliseen tulkintaan on myös tutkijan analyysissä sekä väärissä johtopäätöksissä. (Kananen 2015, 337, 338–341.)

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan validiteetilla ja reliabiliteetilla. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan eri kriteerein. Määrällistä tutkimusta arvioidaan validiteetilla ja reliabiliteetilla, mutta niitä ei voida sellaisenaan käyttää laadullisen tutkimuksen arviointiin, vaan laadullisen tutkimuksen arvioinnissa käytetään hyvin kirjavaa käsitteistöä, riippuen lähteistä. (Kananen 2015, 343.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerejä ovat luotettavuus/totuudellisuus, siirrettävyys, riippuvuus, vahvistettavuus ja saturaatio. Luotettavuutta mitattaessa tutkimustulosten on oltava totuudenmukaisia. Lähtökohta luotettavuuteen on riittävän tarkka dokumentointi, jotta lukijat voivat päätyä tutkijan kanssa samaan lopputulokseen. Siirrettävyyttä tutkija voi parantaa avaamalla mahdollisimman tarkkaan ilmiön oletukset ja lähtötilanteen. Siirrettävyys on kuitenkin aina siirtäjän vastuulla. Riippuvuus puolestaan on lähellä totuudellisuutta. Se mittaa, onko tutkimustulokset johdettu aineistosta oikein. Aineiston vahvistettavuudessa kyse on nimenomaan siitä, että joku, tai jokin vahvistaa aineiston ja tulokinnan luotettavuuden. Saturaatiota mitataan sillä, onko havaintoyksikköjä tarpeeksi. (Kananen 2015, 352–355.)

Työmme täyttää oman arviomme perusteella laadullisen tutkimuksen tutkimuskriteerit hyvin. Olemme kuvanneet tutkimuksen aineiston keruuta sekä analyysiä, ja tutkimustulokset on kirjattu tarvittavan tarkasti. Nämä seikat vaikuttavat positiivisesti erityisesti luotettavuuden, totuudenmukaisuuden ja riippuvuuden arviointiin. Myös siirrettävyyden arvioinnissa otetaan huomioon samoja asioita, vaikkakin siirrettävyys on aina siirtäjän vastuulla. Olemme kuitenkin tarkalla raportoinnillamme pystyneet myötävaikuttamaan siirrettävyyteen.

Vahvistettavuutta arvioitaessa on meidän kiinnitettävä huomiota siihen, että emme luetuttaneet saatuja tuloksia haastateltavilla. Käytimme vahvistettavuuden arvioinnin keinona kuitenkin eri lähteistä

saatavaa tietoa, joka vahvistaa ja tukee tutkimuksemme tuloksia. Mielestämme aineiston saturaatio eli kylläntyminen saavutettiin tarpeellisin osin, kun seitsemän haastateltavan joukossa hyvin moni nosti esille samoja asioita ja tutkittavat olivat lähes kaikki samaa mieltä asettamistamme päätutkimuskysymyksistä. Saadaksemme lisää arvokasta tietoa tutkimukseen, olisi meidän täytynyt haastatella niin useita henkilöitä, ettei se olisi ollut tutkimuksen laajuuden kannalta mahdollista.

Vallitsevan covid-19-pandemia -tilanteen vuoksi päädyimme suorittamaan haastattelut etänä, joko videoyhteydellä tai puhelimitse. Järjestimme ainoastaan yksilöhaastatteluja, sillä ryhmähaastatteluiden järjestäminen etänä olisi ollut haastavaa aikataulullisesti sekä osaltaan myös tietoteknisesti. Mikäli olisimme pystyneet suorittamaan haastattelut henkilökohtaisesti paikan päällä, olisi vuorovaikutus haastateltavan ja haastattelijoiden välillä saattanut olla astetta parempaa, ja tutkimusta olisi voinut pitää jopa luotettavampana. Koemme kuitenkin, ettei etäyhteys heikentänyt tutkimuksen luotettavuutta. Yksi vaihtoehto haastattelujen suorittamiseen olisi ollut sähköposti, mutta luovuimme tästä kuitenkin jo heti kättelyssä. Mikäli haastattelut olisi hoidettu sähköpostitse, olisi haastattelusta puuttunut kokonaan vuorovaikutus, ja tutkimuksen luotettavuus olisi varmasti kärsinyt.

Seitsemästä haastattelusta kolme suoritimme puhelimitse ja neljä videoyhteydellä. Ensisijaisesti ehdotimme haastattelutavaksi videoyhteyttä, mutta monelta haastateltavalta puuttui sovellus, jolla videoyhteyden olisi saanut. Näin ollen tarjosimme vaihtoehtona myös puhelinhaastattelua, joka monelle sopi paremmin, eikä aiheuttanut ylimääräistä vaivaa. Emme kokeneet video- ja puhelinhaastatteluiden luotettavuudessa olevan suuria eroja. Videohaastattelussa on mahdollista nähdä haastateltavan ilmeitä ja kehonkieltä, mutta emme kuitenkaan kokeneet puhelinhaastatteluihin liittyvän mitään ongelmaa, kun molemminpuolinen vuorovaikutus onnistui myös näin.

Käyttämällämme kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä saimme tuloksia, jotka antavat arvokasta ja syvällistä tietoa haastateltaviemme kokemuksista. Mikäli olisimme käyttäneet kvantitatiivista menetelmää, olisimme saattaneet saada laajempaa ja yleistettävämpää tietoa, mutta tieto olisi jäänyt pintapuolisemmaksi kuin kvalitatiivisella menetelmällä. Menetelmän avulla saimme yksityiskohtaisia vastauksia, joihin pystyimme syventymään tarkemmin. Koemme siis, että onnistuimme tutkimusmenetelmän valinnassa, ja olemme tyytyväisiä saavuttamaamme lopputulokseen.

Kutsuimme haastateltavat sähköpostilla osallistumaan tutkimukseen. Kaikki haastateltavat osallistui-
vat tutkimukseen vapaaehtoisesti. Järjestimme haastattelut siten, ettei niistä aiheutunut vahinkoa eikä haittaa haastateltavien virkatehtävien hoitamiselle. Saimme jokaiselta haastateltavalta luvan haastattelun äänittämiseen. Huolehdimme siitä, että haastateltavien henkilöllisyys ei selvinnyt ulkopuolisille.

Hävitämme haastattelujen äänitteet sekä litteroinnit heti opinnäytetyön valmistuttua. Erityisesti haastateltavien vähyden vuoksi tutkijoina huolehdimme siitä, ettei tutkimuksessa julkaistujen tietojen kautta kukaan haastateltavista ole tunnistettavissa välittömästi tai välillisesti.

5.4 Jatkotutkimus

Tässä tutkimuksessa emme syvällisemmin perehtyneet syy-seuraussuhteisiin, joita voisi olla mahdollista tutkia esimerkiksi sen osalta, kuka on saanut kommentteja naispoliisiudesta. Olisi mielenkiintoista selvittää, onko kommentteihin vaikuttanut esimerkiksi kohteen ikä, ulkonäkö tai jokin muu ulkoinen seikka. Jatkotutkimusta olisi mahdollista tehdä myös sen osalta, onko henkilöiden iällä tai virka-asemalla vaikutusta heidän mielipiteisiinsä ja kokemuksiinsa.

Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista selvittää miespoliisien kokemuksia siitä, kuinka he kokevat työskentelyn naispoliisin kanssa. Aikaisemman tutkimuksen perusteella 22,6 prosenttia miehistä työskentelisi mieluummin mies- kuin naispoliisin kanssa (Huotari 2019, 47).

Haastateltavat nostivat esille eri kulttuuritaustojen edustajien suhtautumisen naispoliisiin. Tämä nousi esille ongelmana etenkin, kun haastateltavilta kysyttiin mielipiteitä naispoliisipartiosta. Eri kulttuuritaustojen edustajien suhtautumisesta naispoliiseihin Suomessa olisi myös mielenkiintoista tehdä tutkimusta.

Yksi haastateltavista otti esille Poliisiammattikorkeakoulun pääsykokeiden fyysisten testien helppouden. Aihetta voisi olla hyvä tutkia ja tarkastella. Tulisiko koulun fyysisten testien olla vaativammat? Haastatteluissa esille nousi myös poliisilaitosten työkuntotestit, joiden laatua arvosteltiin. Olisiko työkuntotestit aika päivittää paremmin todellista kuntoa mittaaviin testeihin? Tähän aiheeseen liittyen olisi mielenkiintoista haastatella liikuntatieteiden asiantuntijaa.

Tutkimuksessamme kukaan haastateltavista ei nostanut esille poliisin raskasta suojaruustusta. Poliisijärjestön edustaja oli nostanut Ylen uutisessa esille, että huolta herättää poliisin raskas suojaruustus ja se, pärjääkö fyysisesti heikompi osapuoli, mikäli poliisiin kohdistuu väkivaltaa (Koskinen 2019). Olisikin mielenkiintoista selvittää naispoliisien omia kokemuksia raskaasta suojaruustuksesta. Tämän lisäksi esimerkiksi Poliisiammattikorkeakoulussa voisi tehdä tutkimuksen, jossa koottaisiin 30 henkilön ryhmä ja seurattaisiin, kuinka he pärjäävät raskaan suojaruustuksen kanssa. Tutkimuksessa voisi seurata muun muassa henkilöiden sykevaihteluita erilaisissa tilanteissa. Mahdollista olisi selvittää, kuinka raskas suojaruustus vaikuttaa henkilöiden toimintakykyyn.

LÄHTEET

Berg, Anne Marie & Hem, Erlend & Lau, Bjorn & Håseth, Kjell & Ekeberg, Oivind 2005: Stress in the Norwegian police service. Occupational medicine.

Doagu, Shahin 2019: Poliisina työskentelevien naisten osuus kasvanut selvästi – Poliisihallitus haluaa naisia lisää alalle: "Työ ei ole pelkästään maijalla ajoa ja haalarit päällä liikkumista". Mtv uutiset. Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/poliisina-tyoskentelevien-naisten-osuus-kasvanut-selvasti-poliisihallitus-haluaa-naisia-lisaa-alalle-tyo-ei-ole-pelkastaan-maijalla-ajoa-ja-haalarit-paalla-liikkumista/7484116#gs.pwqdj2>. Luettu 9.1.2021.

Eskola, Kaisa 2007: Naispoliisien etenemismahdollisuuksiin yhteydessä olevat tekijät. Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita 63/2007.

Garcia, Vanessa 2003: 'Difference' in the police department. Journal of Contemporary Criminal Justice.

Gustafsberg, Harri & Holmavuo, Heidi 2019: Karhuryhmä. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Otava.

Haikansalo, Anu 2014: Niin poliisia! Teoksessa Vesterbacka Marko (toim.): Kun isolla kengällä astuu, jää iso jälki. Kahdeksantoista näkökulmaa poliisin työhön. Poliisiammattikorkeakoulu.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007: Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Keuruu, Otavan kirjapaino Oy.

Huotari, Vesa 2019: Naisten ja miesten tasa-arvo poliisissa 2018. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 134. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Härmä, Mikko & Hublin, Christer & Puttonen, Sampsa 2019: Miten yötyö vaikuttaa terveyteen. Luettavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo14720>. Luettu: 8.4.2021.

Härmä, Mikko & Sallinen, Mikael 2000: Univaje terveysriskinä. Luettavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo91829>. Luettu: 8.4.2021.

Jansson, Julia & Kari, Markus 2018: Hoitajattareksi? Dekkariksi? Naispoliisikoulutuksen ja naispoliisien 1900-luku. Teoksessa Jansson, Julia & Kari, Markus & Kokkonen, Ilja & Kostianen, Aura: Muodollisesti pätevä? Poliisikoulutus itsenäisessä Suomessa. Poliisiammattikorkeakoulu.

Juntunen, Laura 2019: Suomalaisten naiscrossfit -kilpailijoiden ja -harrastajien väliset erot voima- ja kestävyysominaisuuksissa ja antropometrisissä muuttujissa. Jyväskylän yliopisto. Valmennus- ja testausoppi. Pro gradu -tutkielma.

Juhila, Kirsi: Teemoittelu. Teoksessa Vuori, Jaana: Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/palvelut/menetelmaopetus/>. Luettu 12.4.2021.

Järvinen, Roope 2019: Poliisiopiskelijoiden lihaskunnan kehitys. Lihaskuntotestien tulokset ennen työharjoittelua ja sen jälkeen. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Järveläinen, Henriikka 2004: Keski-ikäisten miesten ja naisten maksimaalisen hapenottokyvyn kehitys puolen vuoden aikana. Jyväskylän yliopisto. Liikuntabiologian laitos. Pro gradu -tutkielma.

Kalaja, Sami 2013: Fyysinen toimintakyky ja kunto. Teoksessa Jaakkola, Timo & Liukkonen, Jarmo & Sääkslahti, Arja (toim.): Liikuntapedagogiikka. Jyväskylä, PS-kustannus.

Kananen, Jorma 2015: Opinnäytetyön kirjoittajan opas näin kirjoitat opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja.

Koivu, Satu & Nyman, Markku 2018: Poliisin henkilöstöstrategiset valinnat. Teoksessa Muttilainen, Vesa & Huotari, Vesa (toim.): Poliisin toimintaympäristö: Poliisiammattikorkeakoulun katsaus 2018. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 132. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Koivunen, Tuija & Ellonen, Noora & Saari, Tiina 2018: Sukupuolten tasa-arvo ja syrjintä poliisiorganisaatiossa. Hallinnon tutkimus 2/2018.

Koskinen, Anu Leena 2019: Joka toinen poliisikoulussa aloittava on nyt nainen – tässä nähdään alan sisällä kaksi pelkoa. Yle uutiset. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10708898>. Luettu 9.1.2021.

Koskinen, Seppo & Sainio, Päivi & Tiikkainen, Pirjo & Vaarama, Marja 2012: Sosiaalinen toimintakyky. Teoksessa Koskinen, Seppo & Lundqvist, Annamari & Ristiluoma, Noora (toim.) 2012: Terveys, toimintakyky ja hyvinvointi Suomessa 2011. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Tampere.

Lagerkrans, Pauliina 2018: Naispoliisien ammatti-identiteetin tukeminen tyypillisessä ja epätyypillisessä työssä: voimavara- ja näkökulma. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma.

Laine, Tanja & Mero, Antti 2012: Naisen ja miehen rakenteelliset, fysiologiset ja suorituskyvylliset erot. Teoksessa Mero, Antti & Uusitalo, Arja & Hiilloskorpi, Hannele & Nummela, Ari & Häkkinen, Keijo 2012: Naisten ja tyttöjen urheiluvalmennus. Saarijärvi, VK-Kustannus Oy.

Lepaus, Toni & Riekkö, Jonne 2018: Poliisiammattikorkeakoulun fyysisten pääsykokeiden haastavuus. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Magnusson, Kerstin 2021: Kvinna och polis – då och nu. Luettavissa <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2021/mars/kvinna-och-polis--da-och-nu/>. Luettu 28.4.2021.

Martikainen, Annika 2019: Historiallinen muutos poliisikoulussa: ennätysmäärä naisia aloitti tänään opinnot. Yle uutiset. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10706566>. Luettu 9.1.2021.

Mero, Antti & Nummela, Ari & Keskinen, Kari & Häkkinen, Keijo 2004: Urheiluvalmennus. Jyväskylä, VK-Kustannus Oy.

Morash, Merry & Haarr, Robin 2012: Doing, redoing, and undoing gender: variation in gender identities of women working as police officers. *Feminist Criminology*.

Niemi, Jorma 2015: Liikunta poliisin työkuoron ylläpidon välineenä – työpaikkaliikunnan toteutuminen, edistävät tekijät, esteet, asenteet ja odotukset. Itä-Suomen yliopisto. Liikuntalääketiede. Pro gradu -tutkielma.

Partala, Anne-Elina 2009: Fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn yhteys ikääntyneiden hyvinvointiin Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Pihlainen, Kai & Santtila, Matti & Ohrankämmen, Olli & Ilomäki, Jouni & Rintakoski, Mauno & Tiainen, Seppo 2011: Puolustusvoimien kuntotestaajan käsikirja. Pääesikunta, henkilöstöosasto. Helsinki, Edita Prima Oy.

Pihlajikko, Nina 2001: Nainen poliisina - valintana vastakkaisen sukupuolen ammatti. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Poliisi: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Luettavissa: <https://poliisi.fi/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus>. Luettu 8.5.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu: Fyysinen testi. Luettavissa: <https://polamk.fi/fyysinen-testi>. Luettu 17.4.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu: Kestävyysskoe. Luettavissa: <https://polamk.fi/kestavyyskoe>. Luettu 17.4.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu: Ketteryysskoe. Luettavissa: <https://polamk.fi/ketteryysskoe>. Luettu 17.4.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu: Penkkipunnerrus. Luettavissa: <https://polamk.fi/penkkipunnerrus>. Luettu 17.4.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu: Tilastotietoa hakijoista. Luettavissa: <https://polamk.fi/tilastotietoa-hakijoista>. Luettu 9.1.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu: Valintakoe. Luettavissa: <https://polamk.fi/valintakoe>. Luettu 17.4.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu: Ylätaljan/leuanveto. Luettavissa: <https://polamk.fi/ylataljan-leuanveto>. Luettu 17.4.2021.

Rantaeskola, Satu & Halme, Kimmo & Kortesalmi, Leo & Lönnroth, Kaarle & Parviainen, Johanna & Saukoniemi, Teemu & Springare, Sanna 2014: Pakkokeinolaki – Kommentaari. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Rantaeskola, Satu & Halme, Kimmo & Kortesalmi, Leo & Lönnroth, Kaarle & Parviainen, Johanna & Saukoniemi, Teemu & Springare, Sanna 2014: Poliisilaki – Kommentaari. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Sisäministeriö: Poliisiasiat. Luettavissa: <https://intermin.fi/poliisiasiat>. Luettu 14.4.2021.

Suni, Jaana & Husu, Pauliina & Valkeinen, Heli & Vasankari, Tommi 2012: Mitattu fyysinen kunto. Teoksessa Koskinen, Seppo & Lundqvist, Annamari & Ristiluoma, Noora (toim.) 2012: Terveys, toimintakyky ja hyvinvointi Suomessa 2011. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Tampere.

Suvisaari, Jaana & Ahola, Kirsi & Kiviruusu, Olli & Korkeila, Jyrki & Lindfors, Olavi & Mattila, Aino & Markkula, Niina & Marttunen, Mauri & Partonen, Timo & Peña, Sebastian & Pirkola, Sami & Saarni,

Samuli & Saarni, Suoma & Viertiö, Satu 2012: Psyykkiset oireet ja mielenterveyden häiriöt. Teok-
sessa Koskinen, Seppo & Lundqvist, Annamari & Ristiluoma, Noora (toim.) 2012: Terveys, toiminta-
kyky ja hyvinvointi Suomessa 2011. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Tampere.

Sörensen, Lars & Smolander, Juhani & Louhevaara, Veikko & Korhonen, Olli & Oja, Pekka 2000: Poliisimiesten liikunta-aktiivisuus, terveys, fyysinen suorituskyky ja työkyky. Luettavissa:
<https://www.duodecimlehti.fi/duo91613>. Luettu: 16.4.2021.

THL 2021: Mitä toimintakyky on? Luettavissa: <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>.
Luettu 5.3.2021.

Tiikkainen, Pirjo & Pynnönen, Katja 2018: Sosiaalisen toimintakyvyn arviointi ja mittaaminen väestö-
tutkimuksissa. TOIMIA-suositus.

Tikkanen, Sami & Aapio, Lasse & Kaarnalehto, Anssi & Laitinen, Jouko & Mikkonen, Jarmo & Pisto,
Martti 2017: Ammattina turvallisuus. 3., uudistettu painos. Helsinki, Sanoma Pro Oy.

Tilastokeskus. Luettavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/vuoroty.html>. Luettu 19.4.2021.

Torvinen, Timo: Poliisin vuosikertomus 2015.

Tuominen, Matti 2020: Poliisit ovat joko kurjassa tai huippuhyvässä kunnossa – Poliisijohtaja on huo-
lissaan työkuoron rapautumisesta. Maaseudun tulevaisuus. Luettavissa: [https://www.maaseuduntu-
levaisuus.fi/kotimaa/artikkeli-1.1232833](https://www.maaseuduntu-
levaisuus.fi/kotimaa/artikkeli-1.1232833). Luettu 9.1.2021.

Työterveyslaitos: Elintavat ja hyvinvointi. Luettavissa: [https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/terveyden-edistami-
nen-tyopaikalla/elintavat-ja-tyohyvinvointi](https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/terveyden-edistami-
nen-tyopaikalla/elintavat-ja-tyohyvinvointi). Luettu 16.4.2021.

Työterveyslaitos: Vuorotyö. Luettavissa: <https://www.ttl.fi/tyontekija/tyoaika/vuoroty/>. Luettu
16.4.2021.

Valli, Laura 2020: Kuolema kuittaa univelan? Tutkimus resilienssistä ja resilienssipotentiaalin johtami-
sista kriisinhallintaorganisaatiossa. Tampereen yliopisto. Johtamisen ja talouden tiedekunta. Akatee-
minen väitöskirja.

Vuorensyrjä, Matti 2012: Poliisihenkilöstön työkyky ja työssä jaksaminen - Poliisin henkilöstöbaromet-
rin kyselytutkimukseen perustuva koetun työkyvyn analyysi. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 98.
Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

LIITE 1

Haastattelurunko

Teema 1 Taustan merkitys työssä vaadittuun toimintakykyyn

1. Kuinka kauan olette työskennelleet poliisina?
2. Millainen liikunnallinen tausta teillä on ollut ennen poliisin uraa?
3. Harrastatteko tällä hetkellä jotain liikuntaa, mitä?
4. Vaikuttaako tausta työssä vaadittuun toimintakykyyn, jos vaikuttaa, niin miten?
5. Ovatko liikuntatottumuksesi muuttuneet poliisiurasi aikana?
 - 5.1. Jos ovat, onko muutos vaikuttanut toimintakykyysi poliisin tehtävissä?

Teema 2 Kokemus oman toimintakyvyn riittävydestä ja työtehtävien vaativuudesta

1. Millaiseksi itse koette oman fyysisen toimintakykynne?
2. Koetteko, että fyysinen toimintakykynne riittää kenttätoiminnassa?
3. Millaiseksi koette fyysisen toimintakykynne suhteessa miehiin?
4. Luotatteko siihen, että pystytte suorittamaan työtehtävänne?
5. Onko ollut tilanteita, joissa olet kokenut, että fyysinen toimintakykysi ei ole riittänyt?
6. Mitä mieltä olette naispoliisipartiosta
 - 6.1. Hyödyt ja haitat?

Teema 3 Kokemus muiden suhtautumisesta naiseen poliisina

1. Oletteko saaneet kommentteja asiakkailta tai kollegoiltaan, liittyen siihen, että olette naispoliiseja?
2. Onko suhtautuminen muuttunut vuosien aikana, jos on, niin miten?
3. Vaikuttaako sukupuoli siihen, millaiselle poliisitehtävälle partio, jossa nainen on partion jäsenenä, laitetaan?
 - 3.1. Millä tavalla?
 - 3.2. Mistä syystä koet näin?
 - 3.3. Voisiko tätä muuttaa, millä tavalla?